

Profil ogólnoakademicki

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 67/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r.

RAPORT ZESPOŁU OCENIAJĄCEGO POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Nazwa kierunku studiów: etnologia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Data przeprowadzenia wizytacji: 6-7.06.2019

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia.....	5
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się .	5
Nie dotyczy	9
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	10
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	21
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	23
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	26
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	29
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	31
Nie dotyczy	33
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	33
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	34
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (<i>w porządku wg poszczególnych zaleceń</i>).....	36
5. Załączniki:	37
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	37

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: o. prof. dr hab. Andrzej Derdziuk, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Violetta Wróblewska – ekspert merytoryczny
2. dr hab. Agata Nalborczyk – ekspert merytoryczny
3. dr Grzegorz Koneczniak – ekspert ds. pracodawców
4. Michał Kubacki – ekspert ds. studenckich
5. mgr Ludwika Piwowarczyk – sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *etnologia*, prowadzonym na Wydziale Historycznym w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej (IEiAK), została dokonana w ramach harmonogramu prac określonego przez Polską Komisję Akredytacyjną na rok akademicki 2018/2019. Poprzednia ocena jakości kształcenia została przeprowadzona na Wydziale Historycznym UAM (ocena instytucjonalna) w 2012 roku i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej w uchwale 336/2012 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez władze Wydziału. Przebieg wizytacji odbył się zgodnie z ustalonym harmonogramem – miały miejsce spotkanie wstępne z władzami uczelni i wydziału, spotkania ze studentami, z pracownikami wydziału, przedstawicielami Samorządu Studentów, z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, za wymianę międzynarodową oraz za praktyki studenckie. Przeprowadzono hospitację zajęć dydaktycznych i dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych oraz infrastruktury wykorzystywanej w procesie kształcenia. Pod koniec wizytacji odbyło się spotkanie podsumowujące ZO PKA, podczas którego dokonano oceny stopnia spełnienia poszczególnych kryteriów, sformułowano uwagi i zalecenia, które przedstawiono władzom uczelni i wydziału na spotkaniu końcowym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	etnologia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I i II stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}	nauki o kulturze i religii	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów/180 ECTS – I stopień 4 semestry/120 ECTS – II stopień	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	180h/10 ECTS – I stopień 60h/8 ECTS – II stopień	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	Cultural Differences and Transnational Processes (CREOLE – Joint Master Program in Anthropology)	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat, magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	89	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1790h – I stopień 750h – II stopień	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	72 ECTS – I stopień 30 ECTS – II stopień	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	155 ECTS – I stopień 106 ECTS – II stopień	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	71 ECTS - I stopień 78 ECTS – II stopień	-

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

²Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Proponowana koncepcja kształcenia na kierunku etnologia (studia stacjonarne pierwszego i drugiego stopnia, w tym specjalność anglojęzyczna) jest ściśle powiązana z dziedziną nauk humanistycznych i dyscypliną naukową, do jakiej został przypisany kierunek, czyli z naukami o kulturze i religii, oraz z misją i strategią Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, zakładających prowadzenie badań naukowych na najwyższym poziomie, kształcenie we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz rozwijanie społecznej odpowiedzialności. Jednocześnie koncepcja pozostaje w zgodzie ze strategią i polityką zapewnienia jakości kształcenia obowiązującej na Wydziale Historycznym UAM, w którym umiejscowiony jest Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej prowadzący oceniany kierunek. Wśród priorytetowych założeń dydaktyki znajduje się przekazanie studentom wiedzy o człowieku jako istocie społecznej tworzącej i wykorzystującej kulturę w jej zróżnicowanych formach przestrzennych oraz czasowych, a jednocześnie przekazanie wartości ogólnohumanistycznych, uświadomienie pluralizmu kulturowego współczesnego świata, kształtowanie postaw tolerancji i szacunku wobec odmiennych ras, kultur, religii i społeczeństw. Nacisk położony jest także na rozwijanie umiejętności i kompetencji umożliwiających krytyczną analizę zjawisk społeczno-kulturowych, pracę zespołową oraz przygotowujących absolwentów do podjęcia pracy zawodowej, m.in. w instytucjach kulturalnych, turystycznych, urzędach, mediach oraz wszędzie tam, gdzie wymagana jest umiejętność kontaktu z innymi ludźmi. Rozwijaniu powyższych umiejętności i kompetencji służą w programie – poza zajęciami teoretycznymi i historycznymi z zakresu etnologii i antropologii, decydujących o tożsamości kierunku, bogaty blok zajęć warsztatowych, badań terenowych oraz praktyki w instytucjach kultury (I stopień studiów) i praktyki zawodowe (II stopień studiów), prowadzonych we współpracy z różnymi instytucjami, w tym z muzeami, ośrodkami kultury, a także ze służbami celnymi i ośrodkami dla uchodźców. Dodatkowo nacisk kładziony jest na powiązanie programu studiów z badaniami naukowymi prowadzonymi przez pracowników jednostki, co zostało wpisane w założenia seminariów licencjackich i magisterskich, ale również takich zajęć, jak: Podstawy warsztatu naukowego, Proseminaria oraz Warsztaty etnologiczne. Studenci w ramach wskazanych przedmiotów biorą bezpośredni udział w badaniach naukowych, w tym w realizacji grantów, których pracownicy jednostki są kierownikami. Wśród obszarów badawczych, mających przełożenie na dydaktykę (co odzwierciedlają m.in. nazwy przedmiotów i przypisane im treści kształcenia, np. Antropologia współczesności, Antropologia wsi, Antropologia migracji) oraz pozyskiwane z licznych źródeł granty, do których angażowani są studenci, znajdują się materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe, kultura regionalna, zjawiska z zakresu antropologii medycznej, polityczno-ekonomicznej i wizualnej, a także kultury współczesnej.

W planach rozwoju koncepcji kształcenia uwzględniono postęp w dziedzinie nauki oraz dyscyplinie naukowej, z których kierunek się wywodzi, czyli nauk o kulturze i religii, co przejawia się we wprowadzeniu do programu studiów przedmiotów z zakresu współczesnej myśli antropologicznej, antropologii migracji oraz antropologii krytycznej i eksperymentalnej odwołujących się do polskich i światowych badań (wielokierunkowa współpraca jednostki z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi), jak też doświadczeń akademickich w tym zakresie. Powyższe elementy sprzyjają również umiędzynarodowieniu procesu kształcenia oraz jego

skutków. Świadectwem tego procesu, poza nauką języka obcego na I (120h lektoratu) i II stopniu (60h lektoratu) zgodnie z normami PRK, jest również uruchomiona na II stopniu studiów w 2017 r. unikatowa w skali kraju anglojęzyczna specjalność Cultural Differences and Transnational Processes (CREOLE – Joint Master Program in Anthropology), realizowana we współpracy z antropologicznymi instytutami z zagranicy, w tym z Austrii, Hiszpanii, Francji, Irlandii, Słowenii i Szwajcarii. W ramach specjalności realizowane są głównie przedmioty dotyczące zmian zachodzących w postsocjalistycznych państwach Środkowej i Wschodniej Europy, a jej podstawowym celem jest kształcenie w zakresie samodzielnego prowadzenia badań etnograficznych, rozwijania krytycznej refleksji nad aktualnymi problemami społecznymi oraz wpływania na zmianę poprzez akademickie badania i publiczne zaangażowanie. Powyższym założeniom sprzyja doskonale dobrany program studiów godzący wiedzę ogólnoakademicką z zakresu antropologii, z wiedzą specjalistyczną, sprofilowaną pod kątem wskazanego regionu. Zakładana koncepcja studiów i program umożliwiają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się, które zostały określone dla ocenianego kierunku, w tym efektów w zakresie pogłębionej wiedzy oraz niezbędnych umiejętności do prowadzenia badań.

Koncepcja programu powiązana jest również z potrzebami otoczenia gospodarczego i społecznego. W procesie ustalania koncepcji kształcenia i planowaniu jej rozwoju, zarówno na polskojęzycznych studiach I i II stopnia, jak i na specjalności anglojęzycznej na II stopniu, widoczny był udział interesariuszy wewnętrznych oraz zewnętrznych. Zasiadający w Radzie Partnerów Strategicznych pracodawcy opiniowali programy studiów w trakcie posiedzeń Rady, podobnie jak studenci reprezentowani przez przedstawicieli Samorządu Studenckiego działającego na Wydziale. Świadectwem wpływów są zmiany programowe, m.in. poszerzenie czasu trwania praktyk zawodowych (z obecnie obowiązujących 30 godzin na I stopniu na 180 godzin, a na II stopniu z 30 godzin na 60 godzin; zmiana została przyjęta przez Radę Wydziału Historycznego w dniu 22 stycznia 2019 i będzie obowiązywać od roku akademickiego 2019/2020), zwiększenie bloku zajęć dotyczących metodyki badań jakościowych (terenowych), a w trybie fakultatywnym realizacja serii zajęć warsztatowych we współpracy ze Strażą Graniczną przygotowującej do pracy z migrantami. W wypadku specjalności anglojęzycznej program powstawał we współpracy z podmiotami zagranicznymi.

Proponowana koncepcja kształcenia, zakładająca dostarczenie studentom specjalistycznej wiedzy teoretycznej i praktycznej, w powiązaniu z otoczeniem gospodarczo-społecznym, a jednocześnie kładącej nacisk na etyczne aspekty pracy etnologa, z jednej strony odwołuje się do wzorców krajowych i międzynarodowych, o czym świadczą podobne jak na innych analogicznych kierunkach podstawowe przedmioty z zakresu etnologii i antropologii (bogaty zestaw przedmiotów historycznych i teoretycznych na obu stopniach studiów), a z drugiej strony należy uznać ją za unikatową, ze względu na poszerzoną ofertę przedmiotów warsztatowych, ponadto zwiększoną w stosunku do podobnych kierunków liczbę godzin praktyk w instytucjach kultury na I stopniu studiów i praktyk zawodowych na II stopniu (rozdział praktyk jest w pełni uzasadniony, gdyż w obu wypadkach kładzie się nacisk na innego typu kompetencje i umiejętności), a przede wszystkim anglojęzyczną specjalność CREOLE.

Powyższe działania pozostają w ścisłym związku z polityką zapewniania jakości kształcenia oraz odpowiadają celom sformułowanym w strategii rozwoju Uczelni i Wydziału. Do podstawowych zadań w zakresie dydaktyki należy monitorowanie jakości kształcenia, ścisły związek programu oraz koncepcji kształcenia z badaniami prowadzonymi w jednostce, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, umiędzynarodowienie oraz zwiększenie podmiotowości studentów w procesie kształcenia. Wszystkie wskazane komponenty znajdują przełożenie na proces edukacji, zarówno na poziomie ustalania programu, w którym uczestniczą interesariusze zewnętrzni i studenci, jak też na poziomie jego realizacji (znacząca

swoboda wyboru ścieżki rozwoju przez studenta z bogatej oferty przedmiotów fakultatywnych, seminaryjnych, warsztatowych, również wybór zajęć w językach obcych; wyjazdy w ramach programu Erasmus) oraz oceny (ankietowanie zajęć, hospitacje).

Obowiązujące na kierunku etnologia efekty uczenia się zostały zatwierdzone przez Senat UAM Uchwałą nr 340/2011/2012 z dnia 25 czerwca 2012 r. (załącznik nr 3). Wszystkie efekty, które zostały sformułowane dla ocenianego kierunku i poszczególnych modułów zajęć składających się na program studiów, prawidłowo opisują poziom i profil kwalifikacji, jaki ma prezentować absolwent po jego realizacji. Efekty zostały przyporządkowane do dziedziny nauk humanistycznych ze wskazaniem dyscypliny – nauki o kulturze i religii, stanowiącej podstawę koncepcji kształcenia przyjętej na kierunku.

Efekty uczenia się przyjęte dla ocenianego kierunku stanowią rozwinięcie i uszczegółowienie efektów uczenia się określonych dla 6 (stopień pierwszy studiów) i 7 (stopień drugi studiów) poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji i profilu ogólnoakademickiego, do którego kierunku został przyporządkowany. Szczegółowe efekty uczenia się, przypisane poszczególnym modułom zajęć, konkretyzują określone dla kierunku efekty odpowiadające specyfice tych modułów. Efekty uczenia się są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie nauki o kulturze i religii, jak również z zakresem działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie, a także uwzględniają nabywanie kompetencji badawczych. Na przykład dla I stopnia kierunkowy efekt uczenia się E_U02 „posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów badawczych w zakresie etnologii/antropologii kulturowej” znajduje odbicie w szczegółowym efekcie przypisanym m.in. przedmiotom: Współczesna myśl antropologiczna („zdobywa podstawowe umiejętności krytycznej analizy tekstów etnograficznych i teoretycznych reprezentujących najważniejsze nurty antropologii kulturowej/etnologii”) oraz Podstawy warsztatu naukowego II („zna podstawy działania wybranych programów komputerowych usprawniających pracę badawczą”), a na II stopniu efekt E_U03 „umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować niezależne działania zmierzające do rozwijania swoich zdolności i zainteresowań” znajduje przełożenie w szczegółowym efekcie uczenia się przypisanym m.in. przedmiotowi Antropologia władzy i oporu „Zdobywa podstawowe umiejętności krytycznej analizy koncepcji z zakresu studiów nad władzą i oporem”.

Efekty kierunkowe opracowano z wykorzystaniem terminologii odpowiadającej dyscyplinie nauki o kulturze i religii, w sposób spójny i logiczny, czytelny dla studentów, co podkreślali także studenci w trakcie spotkania z przedstawicielami ZO i z czym ZO PKA się w pełni zgadza. Zaproponowane efekty uczenia się łączą w sobie wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne zdobywane przez absolwenta w ramach modułów w taki sposób, by każdy student, realizujący program kształcenia zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, osiągał wszystkie efekty kierunkowe, niezależnie od wyboru zajęć fakultatywnych czy specjalnościowych (na II stopniu) i niezależnie od stopnia kształcenia (I i II stopień). Tym samym efekty zostały określone w sposób umożliwiający ich pełną realizację oraz weryfikację, czyli sprawdzenie stopnia ich osiągnięcia.

W opisie efektów uczenia się uwzględniono również stopniowość pozyskiwania wiedzy, umiejętności i kompetencji, co ma zapewnić studentowi stały rozwój. Na studiach I stopnia nacisk położony jest na zaawansowany zakres pozyskiwania wiedzy, umiejętności i kompetencji, a na studiach magisterskich na zakres pogłębiony i specjalistyczny. Efekty uczenia się dla studiów I stopnia uwzględniają także poszerzanie wiedzy i umiejętności naukowo-badawczych, przygotowujących do prowadzenia badań na dalszych etapach studiów, zaś II stopnia zakładają uczestniczenie w badaniach naukowych, przygotowując też do podjęcia studiów III stopnia. Znajduje to odzwierciedlenie w efektach dotyczących wiedzy

i umiejętności związanych z metodologią badań etnologicznych i antropologicznych oraz z przygotowaniem pracy dyplomowej. Dla przykładu na I stopniu wśród efektów związanych z pracą naukowo-badawczą wskazać można: E_W03 „zna podstawową terminologię etnologii/antropologii kulturowej – ogólną i odnoszącą się do najważniejszych dziedzin badań”, E_W04 „ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu poszczególnych dziedzin etnologii/antropologii kulturowej”, E_U08 „posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych z zakresu etnologii/antropologii kulturowej”, a na II stopniu E_W01 „ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej etnologii/antropologii kulturowej, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności profesjonalnej” czy E_U01 „potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów interpretacji oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy”. Na wyróżnienie zasługuje ponadstandardowa wielość efektów uczenia się sprzyjających pogłębianiu wiedzy i kompetencji badawczych na obu stopniach studiów, a w szczególności na stopniu II, na co wskazują oprócz wymienionych efektów także takie, jak E_W01 „zna specjalistyczną terminologię etnologii/antropologii kulturowej oraz dyscyplin pokrewnych”, E_W07 „zna i rozumie zaawansowane metody analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania charakterystyczne dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie etnologii/antropologii kulturowej oraz dyscyplin pokrewnych”, E_U02 „posiada pogłębione umiejętności badawcze, obejmujące analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i konstruowanie narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na samodzielne rozwiązywanie złożonych problemów badawczych w zakresie etnologii/antropologii kulturowej”, E_U04 „posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych i społecznych oraz jej zastosowania w sytuacjach związanych z profesją etnologa/antropologa kulturowego”, E_U08 „posiada biegłą umiejętność przygotowania różnych prac pisemnych z zakresu etnologii/antropologii kulturowej” czy E_K03 „potrafi określić priorytety służące realizacji określonego celu badawczego/ zadania”. Wielość efektów uczenia się nastawionych na kształtowanie postaw badawczych stanowi wynik godnej podkreślenia bardzo ścisłej łączliwości badań naukowych prowadzonych w jednostce z dydaktyką i włączaniem studentów w prace nad realizowanymi projektami.

Wśród efektów kierunkowych wyodrębniono także efekty dotyczące znajomości języka obcego – na poziomie B2 Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego na I stopniu (odpowiada temu efekt uczenia się E_U10 „ma umiejętności językowe w zakresie etnologii/antropologii kulturowej zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”) i B2+ na II (odpowiada temu efekt uczenia się E_U10 „ma umiejętności językowe w zakresie etnologii/antropologii kulturowej zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”).

Wszelkie efekty uczenia się zostały sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji, jak też są możliwe do osiągnięcia i zgodne z PRK.

W jednostce prowadzącej kierunek etnologia cele i koncepcja kształcenia są zgodne z misją i strategią uczelni oraz polityką jakości, jak też mieszczą się w dyscyplinie nauki o kulturze i religii, do której kierunek jest przyporządkowany

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

W jednostce prowadzącej kierunek etnologia koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się są zgodne z misją i strategią uczelni oraz polityką jakości, jak też mieszczą się w dyscyplinie – nauki o kulturze i religii, do której kierunek jest przyporządkowany zasługując na wyróżnienie. Efekty uczenia się są ściśle związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie, do której kierunek został przyporządkowany, i w pełni zgodne z koncepcją oraz celami kształcenia na profilu ogólnoakademickim, a także z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. W szczególności uwzględniają kompetencje badawcze, komunikowanie się w języku obcym i kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej. Godne podkreślenia jest łączenie tradycji z nowoczesnością poprzez wprowadzenie do programu studiów przedmiotów z zakresu historii oraz teorii etnologii i antropologii kulturowej, a jednocześnie bogatej oferty zajęć warsztatowych, terenowych i zwiększonej liczby godzin praktyk w instytucjach kultury i zawodowych, co sprzyja zdobyciu kompetencji oraz umiejętności potrzebnych na rynku pracy. Za unikatowe w skali kraju i godne naśladowania należy uznać wprowadzenie na II stopniu specjalności anglojęzycznej CREOLE, sprofilowanej pod kątem badania i analizowania postsocjalistycznych państw Środkowej oraz Wschodniej Europy. Program studiów jest regularnie monitorowany i korygowany, także we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w tym międzynarodowymi. Na wyróżnienie zasługuje również szeroki zakres efektów kierunkowych uwzględniających pogłębioną wiedzę, umiejętności badawcze oraz kompetencje niezbędne w działalności badawczej na obu stopniach kształcenia, a zwłaszcza na II stopniu, oraz włączanie studentów w badania grantowe. Bardzo dobrą praktyką jest również wielokierunkowe informowanie studentów o procesie studiowania oraz o rynku pracy dla etnologów, co sprzyja świadomemu kształtowaniu indywidualnej ścieżki rozwoju.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Jednostka zapewnia studentom innowacyjną, nowatorską charakterem w sferze doskonalenia jakości kształcenia, unikatową w skali kraju i powstałą w efekcie współpracy międzynarodowej anglojęzyczną specjalność na II stopniu studiów, przygotowującą do pracy w instytucjach zajmujących się postsocjalistycznymi państwami Środkowej i Wschodniej Europy, zapewniającą wysoko specjalistyczne kompetencje i umiejętności badawcze oraz zawodowe, z zachowaniem wszelkich norm etycznych.
2. Jednostka prowadząca kierunek odznacza się znaczną skutecznością w sferze doskonalenia jakości kształcenia, co przejawia się w regularnej modyfikacji programów studiów i treści kształcenia we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi, w efekcie czego powstają innowacyjne i godne naśladowania rozwiązania, jak specjalność anglojęzyczna na II stopniu, czy wprowadzenie w ponadstandardowym zakresie efektów kierunkowych uwzględniających pogłębioną wiedzę, umiejętności badawcze oraz kompetencje niezbędne w działalności badawczej na obu stopniach kształcenia, zwłaszcza na II stopniu. Świadectwem skuteczności jest częste włączanie studentów w działania związane z realizacją grantów, jak też pozyskiwanie przez nich grantów (diamentowych).

Zalecenia

Nie dotyczy

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Plany i programy studiów obowiązujące na etnologii są powiązane z przyjętą koncepcją kształcenia. Na poziomie studiów stacjonarnych I i II stopnia przewidziano specjalność ogólną natomiast dodatkowo na stopniu II przewidziano specjalność anglojęzyczną – CREOLE.

Plan studiów I stopnia obejmuje 6 semestrów, o łącznej liczbie godzin 1800h, którym przypisano, wraz z uwzględnieniem pracy indywidualnej studenta, 180 punktów ECTS, z czego 109 punktów ECTS uzyskuje się w ramach zajęć obowiązkowych, a pozostałe 71 punktów ECTS w ramach zajęć do wyboru, co stanowi niemal 39,44% punktów ECTS, a więc ponad zakładany w rozporządzeniu w sprawie warunków prowadzenia studiów limit dolny, czyli 30% pkt. ECTS. Przedmioty obowiązkowe, decydujące o tożsamości kierunku, tworzą spójną całość programową, łącząc tradycję z nowoczesnością – z jednej strony oferowane są zajęcia dotyczące historii i teorii dyscypliny, także zagadnienia z zakresu etnografii Polski i świata, a z drugiej odwołujące się do najnowszych badań, takie jak Antropologia ekonomii, Antropologia wizualna czy Antropologia eksperymentalna i krytyczna. Z kolei zajęcia do wyboru stanowią formę rozszerzenia i uszczegółowienia treści z zajęć obowiązkowych, przede wszystkim w zakresie studiów regionalnych, interpretacji wybranych zjawisk kulturowych oraz problemów teorii i metodologii dyscypliny. Do zajęć do wyboru zalicza się Proseminaria i SeminaRIA dyplomowe, Wykłady monograficzne kierunkowe, Kolokwia antropologiczne, Studia regionalne oraz Badania terenowe. W wypadku przedmiotów fakultatywnych oraz wykładów kursowych zajęciom kontaktowym w wymiarze 30h przyporządkowano średnio 2-3 pkt. ECTS, co wiąże się z podobnym zakresem wymagań stawianych wobec studentów, w tym określonego nakładu pracy. Większą liczbę punktów przypisano jedynie badaniom terenowym oraz proseminariom i seminariom, gdyż nakład samodzielnej pracy studenta związany z realizacją treści programowych jest stosunkowo większy. Powyższa zasada ułatwia studentom projektowanie ścieżki rozwoju w celu realizacji zakładanej przez program obowiązkowej liczby punktów ECTS – 60 pkt. na każdym roku studiów I stopnia. Tym samym, biorąc pod uwagę także znaczną liczbę zajęć do wyboru, o czym była mowa powyżej, należy uznać, że struktura programu zapewnia studentowi dużą swobodę w projektowaniu i realizacji jego indywidualnej ścieżki edukacyjnej, zapewniając zdobycie szeroko pojętych kompetencji etnologicznych.

Wszystkie przedmioty na studiach I stopnia zaplanowano jako wymagające bezpośredniego kontaktu z prowadzącym, ale z możliwością wykorzystania platformy e-learningowej do pracy własnej studenta (np. korzystanie z repozytorium tekstów, pomocy dydaktycznych, ćwiczeń). Platforma e-learningowa stanowi jedynie element wzmacniający proces dydaktyczny, ale za jej pośrednictwem nie są prowadzone zajęcia dydaktyczne.

Plan studiów II stopnia obejmuje cztery semestry, o łącznej liczbie 810 godzin, którym przyporządkowano, uwzględniając pracę indywidualną studenta, 120 punktów ECTS, z czego 78 punktów ECTS przypisano zajęciom do wyboru, co stanowi 65% wszystkich punktów, a więc znacznie ponad zakładany ustawowo limit dolny, czyli 30% pkt. ECTS. Aby uzyskać przewidzianą liczbę punktów – średnio 60 za rok, student musi zrealizować oprócz zajęć obligatoryjnych, związanych z pogłębioną wiedzą na temat różnych zjawisk z zakresu etnologii i antropologii, ustaloną liczbę przedmiotów fakultatywnych, które określono na podstawie porównywalnego stopnia trudności i wymagań nakładających na studenta podobny zakres pracy własnej (30 godzin zajęć to 2-3 punkty ECTS) w zależności od indywidualnych zainteresowań zbieżnych z przygotowywanym projektem badawczym w ramach seminarium.

Wśród zajęć do wyboru znajdują się SeminaRIA magisterskie, Zajęcia fakultatywne, Warsztaty etnologiczne oraz Antropologia wybranych zjawisk kulturowych. W przypadku studiów I i II stopnia większość stanowią formy aktywizujące, konwersatoria i zajęcia seminaryjne, jak też formy warsztatowe i ćwiczeniowe oraz badania terenowe.

Na II stopniu oferuje się również unikatową w skali kraju anglojęzyczną specjalność CREOLE realizowaną jako międzynarodowy program (Joint Master Program in Anthropology), którego „głównym celem jest kształcenie w zakresie samodzielnego prowadzenia badań etnograficznych (Methods in Social Anthropology, Data Collection, Intensive Programme) rozwijania krytycznej refleksji nad aktualnymi problemami społecznymi (Migration, Multiculturalism, Xenophobia and Racism in Europe, Society and Culture in Postcommunist Poland) i wpływania na zmianę poprzez akademickie badania i publiczne zaangażowanie”. Ze względu na specyfikę programu i konieczność biegłej znajomości języka obcego na studia tego rodzaju przyjmowanych jest nie więcej niż 8 studentów. Studenci na II roku studiują jeden lub dwa semestry w instytutach partnerskich, w tym czasie utrzymując jednak stały kontakt z promotorem/opiekunem naukowym. Zajęcia zaplanowane w ramach specjalności zakładają samodzielną pracę studenta, także terenową, na ogół poza granicami kraju, pod opieką promotora, co sprzyja umiędzynarodowieniu procesu dydaktycznego.

W programie zaproponowano również zajęcia powiązane z badaniami naukowymi prowadzonymi w Instytucie. Zajmują one w programie studiów odpowiednio – na I stopniu ponad 86%, a II stopnia – 88% ogółu punktów ECTS, znacznie przekraczając wymiar 50% wymagany *Rozporządzeniem MNiSW z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów*. Na specjalności CREOLE 100% uzyskiwanych punktów ECTS jest powiązanych z badaniami naukowymi, co również należy uznać za zjawisko w skali kraju unikatowe, świadczące o wzorcowym i właściwym dla profilu ogólnoakademickiego zintegrowaniu procesu kształcenia z prowadzonymi na wydziale badaniami naukowymi zorientowanymi na subdyscyplinę etnologia.

Godne podkreślenia jest wpisanie w program studiów na I i II stopniu treści programowych odnoszących się do kształtowania nie tylko umiejętności naukowo-badawczych, ale i wartości humanistycznych, zasad etyki zawodowej i postaw aktywności, wrażliwości społecznej oraz odpowiedzialności obywatelskiej, co zapewnia doskonały, zrównoważony rozwój studenta na I i II stopniu studiów, przygotowując do pracy zawodowej, zarówno w obszarach nauki, jak i w środowisku wymagającym szczególnej empatii. Na humanistyczny czynnik procesu uczenia się, niezwykle ważny w studiach etnologicznych i antropologicznych, nacisk kładziony jest zwłaszcza w obszarze takich przedmiotów, jak Podstawy warsztatu naukowego (I i II stopień), Antropologia etniczności, Antropologia migracji, Obserwacja etnograficzna czy Wywiad etnograficzny (I stopień studiów) oraz Problemy antropologii tożsamości i Warsztaty etnologiczne (II stopień studiów), co odzwierciedlają efekty uczenia się, eksponujące tego typu wartości.

Na ocenianym kierunku metody kształcenia są nakierowane na studenta i uwzględniają jego samodzielne uczenie się. W dużej mierze metody oparte są na bezpośrednim kontakcie studentów z nauczycielami, co obie strony wysoko cenią, o czym poinformowano ZO na spotkaniach i z czym ZO PKA się zgadza, ale zakłada się również znaczny udział pracy własnej, co ma sprzyjać rozbudzaniu postaw badawczych. Przyjęte metody pozostają zgodne z tradycjami kształcenia, ale nie brak również metod nowoczesnych, takich jak badania terenowe, metody projektowe, zajęcia typu case studies, laboratoria i seminaRIA. Metoda e-learningowa – podobnie jak na I stopniu studiów – jest traktowana jako pomocnicza. Stosowane metody kształcenia ze względu na ich aktywizujący charakter zapewniają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny, do których kierunek jest przyporządkowany, tj. nauk o kulturze i religii, oraz udział w tej działalności. Wykorzystywane pomocniczo zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne

(udostępnianie materiałów, wymiana poglądów i opinii za pośrednictwem odpowiednich komunikatorów) również umożliwiają przygotowanie do pracy naukowo-badawczej.

Wśród najczęściej stosowanych metod kształcenia znajdują się: dyskusja problemowa, wykład, prezentacja multimedialna, analiza i interpretacja tekstów, omawianie projektów, prac zaliczeniowych oraz dyplomowych. Realizację efektów uczenia się dotyczących języka obcego zapewniają obowiązkowe lektoraty oraz wykłady prowadzone w języku angielskim, w tym z oferty specjalności CREOLE, np. Current Anthropological Theory, Methods in Social Anthropology, Data Collection. W większości wypadków stosowane metody są aktywizujące, co potwierdzili studenci na spotkaniu z ZO, a co ZO PKA również potwierdza po hospitacji wybranych zajęć, jak też po zapoznaniu się z powstałymi w efekcie prowadzonej w jednostce dydaktyki pracami etapowymi i dyplomowymi. Tym samym zespół oceniający potwierdza pozytywną opinię na temat trafności doboru, skuteczności i różnorodności metod kształcenia, także w zakresie nauki języka obcego. Stosowane na studiach pierwszego stopnia metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2, a w przypadku studiów drugiego stopnia co najmniej na poziomie B2+.

W wypadku osób z niepełnosprawnością dobierane są indywidualne metody pracy. Możliwość realizacji przyjętych treści i osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się zapewnia stosunkowo niewielka liczebność grup (zgodnie z *Uchwałą Senatu UAM nr 230/2014/2015 z 25 maja 2015 r.*) – nie przekracza 20 osób na zajęciach konwersatoryjnych, w tym specjalnościowych. Grupy językowe na zajęciach z lektoratu liczą 15 osób (studenci mają swobodę wyboru języka obcego), a grupy seminaryjne – nie więcej niż 12. Istnieje możliwość otwarcia seminarium dla jednej osoby, tylko wtedy stosuje się odpowiednie przeliczniki godzinowe dla pracownika.

Ogólna struktura treściowa programu i treści szczegółowe określone dla modułów zajęciowych tworzą spójną całość, która odpowiada współczesnej wiedzy i wymogom dydaktycznym. Na studiach I i II stopnia poprawnie ustalono czas dla realizacji poszczególnych modułów zajęciowych i właściwie oszacowano mierzony liczbą punktów ECTS wkład pracy studentów niezbędny do ich zaliczenia. Wskazane czynniki, w połączeniu z przewagą form ćwiczeniowych, konwersacyjnych i seminaryjnych zajęć oraz badań terenowych nad wykładowymi, pozwalają na zrealizowanie efektów zakładanych dla kierunku i poszczególnych modułów zajęciowych. Treści programu studiów na obu stopniach są spójne z kierunkowymi efektami uczenia się dobór zagadnień zapewniają osiągnięcie efektów związanych z kształceniem etnologicznym i antropologicznym, a zakres uwzględnianej literatury oraz treści dodatkowych odpowiadają efektom odnoszącym się do wiedzy i umiejętności związanych z dyscypliną nauki o kulturze i religii. Treści programowe odpowiadają jednocześnie aktualnemu stanowi wiedzy naukowej. Uwzględniają również wyniki prowadzonych w jednostce badań, czego dowodzą zamieszczone w sylabusach informacje – tematyka zajęć, przede wszystkim seminaryjnych i fakultatywnych, spis zagadnień szczegółowych do poszczególnych modułów zajęciowych, wykazy wymaganej i uzupełniającej literatury przedmiotu.

Harmonogram zajęć pozwala na respektowanie zasad higieny procesu nauczania. Jest on współkształtowany przez studentów, którzy zapisują się na poszczególne zajęcia za pośrednictwem platformy USOS. Studenci, podobnie jak ZO PKA, pozytywnie oceniają samodzielność w konstruowaniu planu zajęć, podkreślając, że dzięki temu możliwe jest podejmowanie pracy zawodowej.

Zgodnie z założeniem odnoszącym się do całego programu studiów, treści programowe zostały rozłożone w czasie trwania studiów w sposób równomierny i dostosowany do specyfiki kształcenia etnologiczno-antropologicznego. Uwzględniono przy tym następstwo przedmiotów o wzrastającej trudności i złożoności.

W programie studiów przewidziano także praktyki zawodowe. Ich realizacja służy pogłębieniu wiedzy zdobytej w ich ramach oraz sprzyja rozwijaniu specjalistycznych umiejętności w środowisku zawodowym. Praktyki odbywają się w różnych miejscach, adekwatnych do kształcenia określonych kompetencji zawodowych – na I stopniu obowiązkowo w instytucjach kultury, na II – zgodnie z wyborem studenta, ale wybór musi być podyktowany związkiem z zakładanymi efektami uczenia się. Zazwyczaj miejsca praktyk stanowią instytucje, z którymi jednostka podpisuje stosowne umowy i utrzymuje kontakt podczas trwania praktyk. Zwykle są to instytucje kultury, na II stopniu również ośrodki dla imigrantów, urzędy, media, muzea. Dobór miejsc praktyk nie budzi żadnych zastrzeżeń. Nie stwierdzono na podstawie przedstawionej w jednostce dokumentacji uchybień w zakresie doboru miejsc czy sposobu odbywania praktyk, jak też ich weryfikacji i oceny. W zależności od stopnia studiów różnicuje się liczba godzin praktyk. Na I stopniu studiów praktyki w instytucjach kultury trwają 30h, od najbliższego roku akademickiego 180h, i przypisano im 4 punkty ECTS, zaś na II stopniu 30h, od najbliższego roku akademickiego 60h, z przypisaną liczbą 4 punktów ECTS. W obu wypadkach różnicują się efekty uczenia się na obu poziomach, co zakłada systematyczny rozwój studenta – na II stopniu nacisk położono na pogłębienie wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych na I stopniu w zakresie danej specjalności.

Praktyki na obu stopniach studiów mają inny charakter, co zakłada progres w zakresie zdobywania wiedzy, umiejętności i kompetencji studentów etnologii przydatnych na rynku pracy. Na I stopniu zaplanowano praktyki w instytucjach kultury, a na II stopniu – praktyki zawodowe, bez wskazania typów miejsca ich odbywania, co daje studentom większą swobodę w ich wyborze. Praktyki na obu stopniach różnicują się nie tylko co do liczby godzin i miejsc ich odbywania, ale także w zakresie efektów uczenia się, które zostały wpisane w odrębne sylabusy. Efekty na II stopniu w stosunku do efektów na stopniu I zakładają progres w rozwoju kompetencji zawodowych studenta etnologii, w tym w zakresie zdobywania wiedzy dotyczącej znajomości rynku pracy, podejmowania pracy w grupie i pracy indywidualnej czy umiejętności identyfikowania potrzeb i problemów grup społecznych. Wszystkie efekty kształcenia przypisane praktykom podporządkowano efektom uczenia się dla danego kierunku. Dla przykładu na I stopniu efekt praktyk PIK_1, student „posiada podstawową, praktyczną znajomość rynku pracy w zawodzie etnologa” został przyporządkowany kierunkowemu efektowi z zakresu wiedzy E_W01 „ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu etnologii/antropologii kulturowej w systemie nauk humanistycznych oraz jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej”. Na II stopniu efekt określony dla praktyk jako PZ_1 „posiada praktyczną znajomość rynku pracy w zawodzie etnologa” przyporządkowano efektowi kierunkowemu z zakresu wiedzy E_W01 – student „ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej etnologii/antropologii kulturowej, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności profesjonalnej”.

Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej w pełni wywiązuje się z zadań planowania, organizowania i dokonywania oceny oraz rewizji praktyk zawodowych dla studentów kierunku etnologia na pierwszym i drugim stopniu studiów. Program praktyk jest systematycznie weryfikowany pod wpływem opinii studentów, jak też współpracujących z jednostką interesariuszy zewnętrznych. Osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunowie praktyk rekrutujący się z jednostki, za sprawą doświadczenia naukowego i zawodowego są w pełni kompetentni do prowadzenia, nadzorowania i weryfikacji uzyskiwanych w czasie praktyk efektów uczenia się. Efekty uczenia się osiągane na praktykach podlegają systematycznej ocenie z udziałem studentów, zarówno w trakcie spotkań bezpośrednio po odbyciu praktyk, jak też na odrębnych dorocznych spotkaniach, a ich wyniki są wykorzystywane w ustawicznym doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji.

Instytut udostępnił kartę przedmiotu „Praktyki w instytucjach kultury”, zgodnie z którym studenci zdobywają 4 punkty ECTS i osiągają efekty uczenia się w zakresie wiedzy

(„posiada podstawową, praktyczną znajomość rynku pracy w zawodzie etnologa”), umiejętności i kompetencji („podejmuje samodzielne lub w grupie powierzone zadania w instytucji”, „ma pogłębione doświadczenie w zakresie rozwiązywania dylematów etycznych w życiu zawodowym w oparciu o metodologię antropologii”, „ma pogłębione doświadczenie w zakresie nawiązywania kontaktów interpersonalnych z przedstawicielami różnych grup społecznych/kulturowych”, „umiejętnie identyfikuje potrzeby i problemy różnych grup społecznych/kulturowych”). Przypisane do praktyk efekty kierunkowe dotyczą problemów spotykanych w pracy etnologa i nie są to efekty ogólnouczelniane, co tłumaczy nazwę przedmiotu „Praktyki w instytucjach kultury”, i powoduje, że studenci mogą odbywać praktyki tylko w sprofilowanych instytucjach. Dzięki temu, moduł praktyk jest zintegrowany z innymi przedmiotami w ramach programu studiów i pozwala studentom zdobyć wiedzę, umiejętności i kompetencje, które przydadzą się w życiu zawodowym. Efekty uczenia się dla praktyk są w pełni zgodne z efektami przypisanymi innym modułom w ramach kierunku etnologia.

Efekty kierunkowe praktyk dla II stopnia studiów obejmują wiedzę („posiada praktyczną znajomość rynku pracy w zawodzie etnologa”, umiejętności i kompetencje społeczne („udoskonalił swoje umiejętności w zakresie pracy samodzielnej i/lub w grupie, a także planowania i realizacji powierzonych mu zadań na rynku pracy”, „krytycznie ocenia szanse na rozwiązywania [sic] dylematów etycznych w życiu zawodowym w oparciu o metodologię antropologii”, „krytycznie ocenia swoje umiejętności interpersonalne w zakresie nawiązywania kontaktów z przedstawicielami różnych grup społecznych/kulturowych celem zwiększenia swojej efektywności w życiu zawodowym”, „rozumie konieczność rozwoju kompetencji w zakresie zdobywania wiedzy teoretycznej związanej z identyfikacją i rozwiązywaniem problemów różnych grup społecznych/kulturowych”). Zakładane efekty uczenia się na studiach drugiego stopnia zapewniają rozwój efektów osiągniętych na studiach pierwszego stopnia. Są one ogólne, a jednocześnie wymagają bardziej krytycznego podejścia i samoświadomości zawodowej etnologa. Mimo że w nazwie nie pojawia się wymóg odbywania praktyk w instytucjach kultury, konieczność odbywania praktyk w takich podmiotach podyktowana jest pierwszym efektem dotyczącym bezpośrednio pracy etnologa. Podobnie jak w przypadku pierwszego stopnia, na drugim stopniu efekty uczenia się są w pełni spójne z pozostałymi efektami kierunkowymi przypisanymi do innych modułów kształcenia.

Obecnie Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej jest na etapie wprowadzania nowego programu studiów, w którym zwiększono liczbę praktyk zawodowych, co było jednym z postulatów interesariuszy zewnętrznych. Zarówno w poprzednich, jak i nowych programach studiów, dobór treści programowych, profil podmiotów przyjmujących studentów na praktyki i umiejscowienie praktyk w kontekście innych przedmiotów w pełni zapewniają możliwość osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się.

Instytut opracował procedury związane z organizacją praktyk i oceną poziomu osiągniętych efektów uczenia się zarówno w toku regularnych praktyk zawodowych, jak i innych możliwości ich realizacji poprzez doświadczenie zdobyte w ramach umowy o pracę, samozatrudnienia i wolontariatu. Na podstawie przedłożonej przez studenta dokumentacji poświadczającej odbyty staż, wolontariat lub pracę zawodową, a zawierającej informacje na temat charakteru i zakresu wykonywanych czynności zawodowych, opiekun praktyk określa stopień zgodności realizowanych zadań z założonymi dla praktyk efektami uczenia się i dzięki temu może dokonać ich uznania.

Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej dokładnie określił w udostępnionej dokumentacji kategorie podmiotów, gdzie można realizować praktyki: „muzea, centra/ośrodki kultury, instytucje związane z bezpieczeństwem narodowym, fundacje/stowarzyszenia, pracownie badawcze, biblioteki, media, inne (centra języków, działalność gospodarcza)”. Przeprowadzona analiza dokumentów związanych z charakterystyką miejsc odbywania praktyk pozwala stwierdzić, że wszystkie podmioty przyjmujące praktykantów spełniają w pełni

wymóg zgodności z kulturowym aspektem ich działalności, założonym w opisie praktyk na pierwszym stopniu. Udostępnione dokumenty dotyczą lat akademickich od 2014/2015 do 2018/2019 (w trakcie cyklu). Kolejno, w latach 2014/2015 najwięcej miejsc zapewniono w Stowarzyszeniu „Krotochwile”, gdzie studenci uczestniczyli w procesie „animacji społeczności lokalnej”. Dodatkowo studenci odbywali praktyki w Instytucie Oskara Kolberga w Poznaniu, Muzeum Uzbrojenia, Chodzieskim Domu Kultury, Centrum Kultury Zamek” i innych instytucjach o podobnej działalności w sferze kultury. W latach 2015/2016 największa liczba studentów odbyła praktyki w Nadbużańskim Oddziale Straży Granicznej, w Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu oraz Centrum Kultury Teatr. W kolejnych cyklach, miejsca praktyk rozkładały się równomiernie i studenci byli przyjmowani, między innymi, przez Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, Muzeum Regionalne w Szczecinku, Muzeum Narodowe Rolnictwa w Szreniawie, Centrum Kultury Zamek, Instytut Oskara Kolberga w Poznaniu. Na studiach drugiego stopnia, liczba praktykantów w poszczególnych podmiotach rozłożyła się równomiernie i studenci mogli realizować ten przedmiot w takich instytucjach, jak: Wydawnictwo Gazeta Średzka, Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, Muzeum Narodowe Rolnictwa w Szreniawie, które w roku w 2017/2018 miało najwięcej praktykantów – 3 osoby, pozostałe wymienione podmioty przyjęły po 1 studentcie.

Na stronie instytutu znajduje się zakładka poświęcona praktykom. Zawiera ona czytelne oraz przejrzyste informacje na temat zatwierdzania miejsc praktyk. i wymogów stawianym takim placówkom. Instytut wypracował mechanizmy i ustrukturyzował sposoby oceny możliwości osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów uczenia się w ramach alokacji punktów ECTS i wymiaru godzinowego, przy czym ważnym czynnikiem sprzyjającym rzetelnej ocenie weryfikacji osiągnięcia efektów są nieliczne grupy studentów na pierwszym i drugim stopniu studiów na kierunku etnologia. Umożliwia to koordynatorowi z ramienia instytutu, którym zazwyczaj jest etnolog o znacznym doświadczeniu zawodowym, dokonanie pełnej i rzetelnej oceny przebiegu praktyki oraz stopnia i poziomu osiągnięcia efektów uczenia się. Godną wyróżnienia praktyka jest zakres i sposób weryfikacji podmiotów współpracujących z jednostką w zakresie przeprowadzania praktyk zawodowych. Co roku koordynator praktyk wraz z dyrekcją instytutu dokonuje weryfikacji podmiotów przyjmujących studentów na praktyki zawodowe, biorąc pod uwagę profil działalności danej instytucji oraz możliwość zapewnienia przez nią realizacji efektów uczenia się. W wyniku działań systematycznie modyfikuje się listę podmiotów przyjmujących studentów na praktyki, która niebawem będzie dostępna na stronie internetowej jednostki.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Jednostka prowadząca kierunek etnologia z naddatkiem spełnia standardy jakości kształcenia. Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie, do której kierunek jest przyporządkowany, jak również z zakresem działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie. Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć oraz grup zajęć zostały poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów zapewnia osiągnięcie przez

studentów efektów uczenia się, a liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich jest zgodna z przyjętymi standardami (ponad 50%). Program studiów umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, łącznie ze specjalnością anglojęzyczną CREOLE, na której zajęciom do wyboru przypisano 85 punktów ECTS, czyli 70,8%. Prawidłowo zaplanowano zajęcia i grupy zajęć poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego języka obcego. Proces uczenia się dostosowano również do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Program i efekty uczenia się określone dla praktyk zawodowych są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć. Zakładane metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w trakcie praktyk, a także sposób dokumentowania ich przebiegu są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie oraz ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się. Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o przyjęte i opublikowane na stronie internetowej zasady. Uczelnia zapewnia właściwy dobór miejsc praktyk dla studentów. Rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się, a czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej współpracuje z podmiotami zewnętrznymi, które posiadają odpowiednią infrastrukturę oraz właściwie przygotowany personel, co umożliwia osobom odbywającym praktyki osiągnięcie efektów uczenia się wyszczególnionych w kartach praktyk. Profil działalności tych podmiotów jest w pełni zgodny z zakresem przedmiotowym prowadzonych studiów etnologicznych. Instytut opracował procedury związane z organizacją praktyk i oceną poziomu osiągniętych efektów uczenia się zarówno w toku regularnych praktyk zawodowych, jak i innych możliwości ich realizacji poprzez doświadczenie zdobyte w ramach umowy o pracę, samozatrudnienia lub wolontariatu. Przeprowadzona analiza wybranych dokumentów dotyczących przebiegu i oceny praktyk w przypadku indywidualnych studentów pozwala stwierdzić, że cały proces przebiega zgodnie z ustalonymi w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej procedurami i wytycznymi. Ze względu na mniejszą liczbę studentów na kierunku etnologia na studiach pierwszego i drugiego stopnia, instytut w pełni może stwierdzić, czy profil danej instytucji umożliwia realizację efektów uczenia się oraz czy praktykanci poddawani są obiektywnej i rzetelnej weryfikacji poziomu ich osiągnięcia. Instytut jest w stałym formalnym, a także bezpośrednim kontakcie z podmiotami, w których studenci realizują praktyki, co pozwala korygować ewentualne nieprawidłowości zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. W programie studiów i w przypisanych mu treściach oraz formach i metodach kształcenia w sposób szczególny, co odzwierciedlają sylabusy poszczególnych przedmiotów, położono nacisk nie tylko na kształtowanie umiejętności naukowo-badawczych, ale na wpajanie wartości humanistycznych, przekazywanie zasad etyki zawodowej i na kształtowanie postaw aktywności oraz odpowiedzialności obywatelskiej, jak też wrażliwości społecznej. Tak skonstruowany program, przypisane mu treści oraz stosowane metody kształcenia, uwrażliwiające na tego typu treści (dyskusje, panele itp.) zapewniają doskonały, zrównoważony rozwój studenta na I i II stopniu studiów, przygotowując do pracy zawodowej, zarówno w obszarze nauki, jak i w środowisku wymagającym szczególnej empatii.

2. Za skuteczne, innowacyjne oraz godne naśladowania rozwiązanie dotyczące jakości kształcenia w uczelni należy uznać prowadzenie systematycznej (corocznej) kategoryzacji wszystkich podmiotów zapewniających miejsca praktyk pod kątem profilu ich działalności i oceny, czy odbycie praktyk w danym miejscu pozwoli na osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się oraz czy dane miejsce jest zgodne z założeniami kształcenia na kierunku etnologia. Docelowo tworzona jest baza takich podmiotów, która będzie dostępna na stronie internetowej jednostki.

Zalecenia

Nie dotyczy

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady rekrutacji na kierunek etnologia (UAM) wynikają z szczegółowych zasad uchwalanych na uczelni przez Senat UAM, upublicznianych na stronie internetowej UAM. W roku akademickim 2018/2019 powyższe zasady regulowały *Uchwała nr 66/2016/2017* i *Uchwała 67/2016/2017 Senatu UAM z 29 maja 2017 r.* Rekrutacja na wszystkie kierunki odbywa się za pośrednictwem uczelnianej strony internetowej.

Wedle obowiązujących zasad na studia I stopnia kierunek etnologia, o przyjęciu kandydata decydują wyniki świadectwa maturalnego – z egzaminu maturalnego w części pisemnej do wyboru przez kandydata – język polski, język obcy nowożytny lub język mniejszości narodowej, przedmiot obowiązkowy wybrany przez kandydata (w przypadku, gdy przedmioty zdawane były na poziomie podstawowym i rozszerzonym, uwzględniany jest lepszy wynik) oraz przedmiot dodatkowy (poziom rozszerzony), za który kandydat uzyskał największą liczbę punktów. O przyjęciu decyduje ranking punktowy; limit miejsc wynosi 40 osób. W wypadku przyjęć na studia II stopnia założono dwie ścieżki oceny – dla absolwentów studiów etnologicznych I stopnia o przyjęciu decyduje ocena uzyskana na dyplomie, zaś w wypadku osób będących absolwentami innych kierunków – rozmowa kwalifikacyjna dotycząca zainteresowań etnologicznych, umożliwiająca zdobycie do 20 punktów. O przyjęciu decyduje wspólny ranking punktowy (zakładany limit miejsc wynosił 40 osób; na specjalność anglojęzyczną – 8 osób).

W sytuacji przyjęcia na II stopień osób po studiach nieetnologicznych, jak poinformowano ZO PKA na zebraniu z osobami odpowiedzialnymi za przygotowanie raportu i władzami jednostki, w celu zagwarantowania osiągnięcia tych samych efektów uczenia się, wprowadza się na poziomie I roku studiów tutora, który sprawuje indywidualną opiekę merytoryczną nad studentem, ale takie sytuacje występują sporadycznie ze względu na niewielką grupę osób podejmujących studia II stopnia po innych kierunkach niż etnologia. W efekcie współpracy, jeśli to konieczne, stwarza się dodatkowe zajęcia (jeśli grupa liczy np. 3 osoby), wyznacza lektury mające przyczynić się do uzupełnienia antropologicznej wiedzy oraz zachęca do udziału w zajęciach fakultatywnych dających możliwość pogłębiania wiedzy etnologicznej.

Na ocenianym kierunku istnieje również możliwość ubiegania się o przyjęcie na studia na podstawie uznania efektów uczenia się zarówno uzyskanych poza systemem studiów, jak i w innej uczelni, w tym zagranicznej (*Uchwała nr 234/2014/2015 Senatu UAM* oraz *Zarządzenie nr 488/2015/2016 Rektora UAM*), ale do tej pory z tej oferty (ani z uznawalności, ani z potwierdzenia efektów uczenia się) nie skorzystał żaden z kandydatów.

Ponieważ warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne na kierunku etnologia nie eliminują żadnej z grup, dają znaczne możliwości w wyborze przedmiotów podlegających ocenie, jak również poprzez rozmowę kwalifikacyjną stwarzają szansę podjęcia studiów na II stopniu osobom, które nie są etnologami, a następnie w trakcie studiów zapewnia się im wyrównanie ewentualnych braków na poziomie wiedzy, kompetencji i umiejętności, należy je uznać za przejrzyste i selektywne, bezstronne oraz umożliwiające dobór kandydatów reprezentujących poziom niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Nieduża liczba osób przyjmowanych na studia również gwarantuje właściwą realizację procesu dydaktycznego i sprzyja uzyskaniu zakładanych efektów uczenia się.

Za równie bezstronne i czytelne należy uznać zasady weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczania poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowania. Wszelkie zasady wyboru zajęć, weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, jak też zasady dyplomowania są udostępnione w informatorze dla studentów stacjonarnych I i II stopnia na stronie internetowej jednostki w zakładce studenci. Dokument jest na bieżąco modyfikowany (ostatnia zmiana dotyczy lat 2018-2021), dzięki czemu studenci informowani są z odpowiednim wyprzedzeniem o wszelkich ewentualnych zmianach zasad zaliczania i weryfikacji efektów uczenia się. Student w celu zaliczenia roku musi uzyskać odpowiednią liczbę punktów ECTS – 60 na I i II stopniu, a w celu ukończenia studiów – odpowiednio 180 na I stopniu i 120 na II stopniu. Istotnym elementem końcowego etapu studiów jest złożenie pracy dyplomowej w formie pisemnej, która powstaje pod opieką pracownika co najmniej ze stopniem doktora na I stopniu i co najmniej z habilitacją na II stopniu studiów, co zapewnia właściwą opiekę merytoryczną. Szczegółowe dane na temat pracy licencjackiej i magisterskiej oraz przebiegu egzaminu dyplomowego określają regulaminy znajdujące się na stronie jednostki. Praca dyplomowa, po zatwierdzeniu przez promotora i po sprawdzeniu w systemie antyplagiatowym, stanowi podstawę dopuszczenia do egzaminu dyplomowego, który dotyczy tematyki pracy oraz treści z całego okresu studiów, na podstawie wskazanej przez promotora literatury przedmiotu. Egzamin składa się zazwyczaj z 2 lub 3 pytań, ale regulamin nie określa precyzyjnie ich liczby, co warto by jednak ustalić, by nie dopuszczać do ewentualnych nieprawidłowości. Na podstawie przedstawionej dokumentacji dyplomowania nie zauważono przypadków zadawania ponadstandardowej liczby pytań, więc przedstawione zasady należy uznać za czytelne i weryfikowalne.

Szczegółowe dane dotyczące warunków uzyskania zaliczenia zamieszczane są w sylabusach przedmiotów dostępnych w sieci w systemie USOS, jak też na stronie jednostki, przy poszczególnych nazwach przedmiotów zamieszczonych na planie zajęć obowiązującym w danym roku akademickim, co należy uznać za znaczne udogodnienie dla studentów mających dzięki temu stały dostęp do wszystkich informacji. Przegląd sylabusów poszczególnych przedmiotów pozwala stwierdzić, że ogólne zasady weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Wszystkie sylabusy są zbudowane według jednego wzorca, zawierają tabele odnoszące się do efektów uczenia się, stosowanych zasad weryfikacji, kryteriów i ocen, co stwarza możliwości ich porównania i weryfikowania. Określone zasady weryfikacji nie eliminują żadnej z grup studentów, w tym osób z niepełnosprawnościami, jak też przedstawicieli mniejszości narodowych (wśród kryteriów przyjęć na studia jako jeden z elementów oceny znajduje się, jak już wspomniano, w ramach przedmiotów do wyboru język mniejszości narodowych).

Przedstawiona przez jednostkę dokumentacja nie zawiera opisu zasad postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposobów zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem, ale w sprawach tego rodzaju jako pierwszą instancję doradczą wskazuje się w informatorze kierowanym do studentów poszczególnych lat, opiekuna roku, którego funkcję pełni

wyznaczony pracownik naukowy z jednostki prowadzącej kierunek. Tego typu rozwiązanie wydaje się wystarczające. Na spotkaniu ZO PKA władze jednostki potwierdziły, że bardzo rzadko występują sytuacje konfliktowe, a jeśli w przeszłości się zdarzały, to obowiązywała zasada skuteczności działania, czyli kierowanie sprawy do osoby bezpośrednio odpowiedzialnej za ewentualny problem. Jako przykład podano konflikt na linii promotor i jego trzy seminarzystki, które zamierzały zmienić seminarium, m.in. ze względu na niezgodność ich zainteresowań z tematyką oferowaną na zajęciach. Ponieważ pracownik nie wyraził zgody na tego typu zmianę, sprawę pozytywnie zaopiniowaną przez opiekuna roku i dyrektora jednostki ostatecznie rozstrzygnął dziekan do spraw studenckich, przyznając prawo wyboru zajęć studentkom, co potwierdza skuteczność działania systemu w rozwiązywaniu spraw konfliktowych.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są skuteczne, umożliwiając sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności. Wśród stosowanych metod weryfikacji są egzaminy, w tym egzaminy praktyczne (obserwacja wykonawstwa), testy, sprawdziany, kolokwia ustne i pisemne, a także powiązane z badaniami prowadzonymi w jednostce prace projektowe, prezentacje multimedialne, eseje i inne. Różnorodność metod stosowanych w różnym natężeniu w zależności od przedmiotu sprawia, że weryfikację należy uznać za wielokierunkową, umożliwiającą sprawdzenie różnych obszarów wiedzy, umiejętności i kompetencji. Na przykład obowiązkowy przedmiot na II stopniu studiów – Oblicza polskiej twórczości ludowej (konwersatorium, 30h), zakłada weryfikację wiedzy na podstawie egzaminu ustnego, ale też w oparciu o przygotowany projekt odnoszący się do tematyki zajęć, powiązanej z badaniami prowadzonymi w jednostce, np. z zakresu antropologii, co pozwala na weryfikację teoretycznych i praktycznych kompetencji studenta, a tym samym właściwą weryfikację efektów uczenia się. Podobną praktykę stosuje się również na innych zajęciach, co należy uznać za bardzo dobre rozwiązanie.

W wypadku zajęć służących opanowaniu języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia oraz B2+ na poziomie studiów drugiego stopnia do podstawowej metody weryfikacji należy egzamin (ustny/pisemny). W wypadku podjęcia specjalizacji anglojęzycznej na II stopniu, na której wszystkie zajęcia są prowadzone w języku obcym, stosuje się bardziej różnorodne metody, przyjęte na kierunku etnologia, mianowicie egzaminy, testy, projekty, służące ocenie stopnia znajomości wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie języka specjalistycznego, co uznać należy za adekwatne do zakładanych efektów uczenia się.

W jednostce nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, więc weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce.

Osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się sprawdzane jest za pośrednictwem prac etapowych i egzaminacyjnych, jak też prac projektowych i dyplomowych, a uzyskiwane przez studentów w znacznej części dobre i bardzo dobre wyniki potwierdzają skuteczność procesu kształcenia. Weryfikacja efektów uczenia się uzyskiwanych w trakcie praktyk odbywa się na podstawie dzienników praktyk. Weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się służy także monitorowane losów absolwentów, m.in. poprzez prowadzenie analiz pozycji absolwentów na rynku pracy lub kierunków dalszej edukacji. Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów, a także prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań są dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz dyscypliny nauki o kulturze i religii, do których kierunek jest przyporządkowany. Wszystkie formy zaliczeń powiązane są z przyporządkowanymi dla kierunku efektami uczenia się i opisane w sylabusach przedmiotów. Na przykład wykład Antropologia polityczna (2018/2019, II rok I stopnia) wieńczył test wyboru z zakresu tematyki zajęć. Test obejmował 20 kwestii, które były

sformułowane w postaci trzech odpowiedzi, z których należało wskazać jedną pozytywną. Prace były punktowane, rzetelnie ocenione, zaś oceny zróżnicowane. Z kolei formą zaliczenia przedmiotu Obserwacja etnograficzna (2017/2018 II rok I stopnia) była praca pisemna w formie raportu na temat Etnografii grup wyznaniowych przez obserwację ich zachowań. Wszystkie prace zostały poprawione, wystawione oceny zasadne, kształtujące się w skali od oceny niedostatecznej do bardzo dobrej, tym samym zachowano zróżnicowanie ocen. Równie rzetelnie ocenione zostały prace dyplomowe I i II stopnia – wszystkie recenzje są wyczerpujące, dokładne, z nielicznymi brakami (np. niekiedy brak uwag na temat niepoprawności językowej, stopnia samodzielności pracy lub nadmiernej subiektywności przedstawianych opinii). Tym samym należy stwierdzić, że obowiązujący na kierunku system sprawdzania i oceniania nakierowany jest na studenta, umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Świadectwem właściwej weryfikacji efektów uczenia się odnoszących się do badań naukowych są osiągnięcia naukowe studentów. Są oni autorami nie tylko prac dyplomowych, często wyrastających z własnych badań terenowych, ale też autorami bądź współautorami publikacji naukowych w dyscyplinie, do której kierunek jest przyporządkowany. Wśród tematów prac dyplomowych opartych o badania własne, powiązane ściśle z badaniami prowadzonymi w jednostce, wymienić można dotyczące kultury regionalnej, ludowej, storytellingu, antropologii miasta czy migracji. Lektura prac udostępnionych ZO PKA potwierdziła ich samodzielność, niezależność i w większości wypadków bardzo dobry poziom merytoryczny. W wypadku publikacji naukowych studentów na uwagę zasługują prace powstałe w wyniku badań prowadzonych w jednostce i opublikowane w monografiach zbiorowych, m.in. *Wszyscy jesteśmy migrantami. (Od)zyskiwanie pamięci migracyjnej* (2016; zdobyła nagrodę „Badanie antropologiczne roku 2017” Sekcji Antropologii Społecznej Polskiego Towarzystwa Socjologicznego), *Nie dość użyteczni. Zmagania imigrantów na lokalnym rynku pracy* (2015), *Biskupizna. Ziemia – tradycja – tożsamość* (2016). O szczególnej opiece naukowej nad studentami uzdolnionymi, wybitnymi i zainteresowanymi pracą badawczą świadczy fakt, że w latach 2014-2018 troje studentów było laureatami Diamentowego Grantu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Obowiązujące w jednostce zasady dotyczące przyjęcia na studia, weryfikacji osiągnięć, zaliczania semestrów i lat oraz dyplomowania należy uznać za spełnione. Wszelkie zasady oceny, weryfikacji i zaliczania są czytelne i nie dyskryminują żadnej z grup. Stosowane metody weryfikacji efektów uczenia się są poprawnie dobrane, a przegląd materiałów poddanych ocenie (prace etapowe, dyplomowe projekty) potwierdza skuteczność przyjętego systemu. Godna wyróżnienia wielokierunkowość opieki nad studentami zdolnymi (w trakcie zajęć i w formie indywidualnych konsultacji) oraz skuteczność weryfikacji efektów uczenia się znajdują przełożenie na osiągnięcia naukowe studentów (publikacje, wyróżnienia, granty).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Stała i wielokierunkowa opieka nad studentami szczególnie zdolnymi na wszystkich typach zajęć, jak też w trakcie indywidualnych konsultacji oraz skuteczna weryfikacja efektów uczenia

się (wielość metod sprawdzania wiedzy, umiejętności, kompetencji) przekładająca się na znaczne osiągnięcia naukowe studentów – nagradzane publikacje naukowe oraz pozyskiwane granty.

Zalecenia

Nie dotyczy

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Kadra naukowo-dydaktyczna jest jednym z mocniejszych punktów Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej WH UAM. Reprezentuje ona specjalności potrzebne w procesie kształcenia na kierunku, ale także charakteryzuje się oryginalnością prowadzonych badań, umiędzynarodowieniem ich wyników i znaczącym dorobkiem publikacyjnym. Kadra naukowo-dydaktyczna Instytutu obejmuje 3 profesorów zwyczajnych, 6 profesorów uczelni, 9 adiunktów, zajęcia prowadzi także kilkoro doktorantów.

Analiza dokumentów, zawierających zestawienia informacji na temat aktywności naukowo-badawczej oraz publikacji pracowników Instytutu pozwala stwierdzić, że zdecydowana większość z tych osób posiada w swoim dorobku publikacje w punktowanych czasopismach (listy ministra A, B, i C oraz ERIH) oraz w renomowanych wydawnictwach (w większości polskich, ale także np. Palgrave-Macmillan); wiele z publikacji nosi datę 2018, zatem w ich aktywności naukowej nie ma przestojów. Dorobek ten mieści się w subdyscyplinach etnologia, antropologia kulturowa, etnografia w ramach dyscypliny ‘nauki o kulturze i religii’. Pracownicy instytutu także stale podnoszą swoje kwalifikacje, zdobywając kolejne stopnie i tytuły naukowe, zaś polityka kierownictwa IEiAK wspiera ich rozwój naukowy finansując lub współfinansując ich projekty naukowe (minigranty badawcze), zakupy sprzętu i aparatury, udział w konferencjach (krajowych i zagranicznych) oraz publikacje, w tym zwłaszcza te związane ze zdobywaniem kolejnych stopni i tytułów naukowych. Liczebność kadry w stosunku do liczby studentów jest odpowiednia dla kierunku studiów, jakim jest etnologia, która wymaga częstego i aktywnego kontaktu nauczyciela akademickiego ze studentem – jest to powodem również niewielkiej liczby studentów, ale gwarantuje odpowiedni poziom nauczania i realizację zajęć na odpowiednim poziomie. Wynikające z prowadzenia zajęć obciążenie godzinowe nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami.

Kadra naukowo-dydaktyczna zatrudniania jest w ramach otwartych konkursów, do których nierzadko zgłasza się więcej niż 10 osób na jedno miejsce, także absolwentów uczelni zagranicznych. Przy wybieraniu kandydatów komisje konkursowe kierują się dorobkiem kandydatów, ale przede wszystkim mają na uwadze potrzeby dydaktyczne kierunku. W wyniku działań dyrekcji instytut zespół powiększył się do 22 osób, z których wszystkie zatrudnione są na pełnych etatach i prowadzą zajęcia w ramach statutowego pensum, zatem obciążenie godzinowe dydaktyką jest właściwe i umożliwia nie tylko prawidłową realizację zajęć, a także rozwój naukowy. Wszyscy zatrudnieni w instytucie pracownicy mają udokumentowany oraz aktualny dorobek, związany z subdyscypliną ‘etnologia’ w ramach dyscypliny ‘nauki o kulturze i religii’ oraz subdyscyplin pokrewnych jak ‘antropologia kulturowa’ czy ‘etnografia’. Obsada zajęć jest prawidłowa i skonstruowana według zasad właściwych dla kierunku ‘etnologia’. Niewielka stosunkowo liczba studentów przypadająca na nauczyciela akademickiego w porównaniu z wysokim poziomem naukowych kadry gwarantuje nie tylko

zdobywanie wiedzy przez studentów, ale również nabywanie przez nich kompetencji badawczych.

Ważnym elementem oceny pracowników, a także weryfikacji procesu dydaktycznego, są anonimowe ankiety studenckie, których wyniki omawiane są na zebraniach i spotkaniach kadry oraz studentów i doktorantów. Wyniki ankiet brane są także pod uwagę przy okresowych ocenach pracowników naukowo-dydaktycznych, poza nimi w ocenie uwzględniane są także wyniki hospitacji oraz osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne. Prowadzona przez władze instytutu polityka kadrowa sprzyja stabilizacji zatrudnienia oraz trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich, tworzy odpowiednie warunki pracy, które pobudzają i zachęcają pracowników do doskonalenia własnych umiejętności dydaktycznych oraz podwyższania poziomu wiedzy oraz kompetencji badawczych, a także uświadamiania sobie, co należy doskonalić, na czym polegają ewentualne braki.

Jak wynika z przedstawionej do oceny szczegółowej charakterystyki kadry naukowo-dydaktycznej, pracownicy IEiAK dysponują także kompetencjami dydaktycznymi, których dowodzą liczne autorskie zajęcia, opieka nad dyplomantami, recenzowanie prac dyplomowych, opieka nad kołami naukowymi oraz nagrody za działalność dydaktyczną (w ostatnich 3 latach nagrodzono 2 osoby). Zostały zasygnalizowane kłopoty w uzyskaniu wyróżnień za działalność dydaktyczną w plebiscycie studenckim Wydziału Historycznego – studenci IEiAK stanowią niewielki odsetek studentów wydziału, dlatego ich głosów jest za mało, aby pracownicy, na których głosują, mogli zostać wyróżnieni.

Pracownicy instytutu biorą także udział w zajęciach podnoszących ich kompetencje dydaktyczne - 8 osób wzięło udział w programie „Nowoczesna dydaktyka dla efektywnej edukacji na Wydziale Historycznym UAM”, a 4 osoby w specjalistycznych kursach językowych.

Pracownicy IEiAK są członkami uznanych organizacji naukowych i stowarzyszeń branżowych jak np. European Association of Social Anthropologists, Royal Anthropological Institute, International Union of Anthropological and Ethnological Sciences, Komitet Nauk Etnologicznych PAN, Komitet Nauk o Kulturze PAN, Komitet Badań Migracyjnych PAN, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, są także recenzentami w konkursach projektów badawczych organizowanych przez NCN, NPRH, MKiDN oraz ERC.

Instytut i jego pracownicy prowadzi także działalność popularyzatorską jako prelegenci, wykładowcy czy uczestnicy debat, ostatnim takim wydarzeniem był np. Tydzień Etnologii i Antropologii w ramach obchodów stulecia UAM; pracownicy wypowiadają się także w lokalnych mediach. W liceum objętym przez instytut patronatem odbywają się lekcje antropologii, w innych szkołach odbywają się warsztaty np. na temat migracji.

Na podkreślenie zasługuje szeroka gama uzyskanych grantów, od grantów dla studentów (Diamantowy Grant) przez granty NCN (Preludium, Sonata, Opus, Fuga, Miniatura) po granty europejskie z programu Horyzont 2020 – zdobyte granty opiewały nierzadko na znaczące kwoty, dzięki czemu Instytut zdobył m.in. cenne wyposażenie techniczne, pozwalające na prowadzenie badań w sposób nowoczesny.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Pracownicy naukowo-dydaktyczni IEiAK posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy, a także doświadczenie zawodowe w zakresie subdyscypliny etnologia w ramach dyscypliny ‘nauki o kulturze i religii’, umożliwiające prawidłową realizację zajęć,

zaś liczebność i kwalifikacje kadry oraz kompetencje dydaktyczne, a także obciążenie godzinowe pozwalają na prawidłową realizację programu.

Przydział zajęć jest zgodny z kompetencjami dydaktyczno-naukowymi poszczególnych pracowników instytutu, współgrając tematycznie z prowadzonymi przez nich badaniami. Prowadzący zajęcia podlegają ocenie studentów w ramach anonimowych ankiet studenckich, a także w ramach hospitacji przez bardziej doświadczonych pracowników naukowo-dydaktycznych, zaś wyniki tych ocen brane są pod uwagę przy ocenie okresowej oraz awansie razem z wynikami działalności naukowej i organizacyjnej.

Prowadzona przez kierownictwo instytutu polityka kadrowa nie tylko pozwala na realizację kształcenia na kierunku etnologia, ale także sprzyja rozwojowi kadry i podnosi pozycję instytutu w Polsce i na arenie międzynarodowej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. W ciągu ostatnich 10 lat pracownicy IEiAK zdobyli 34 granty (na zatrudnione obecnie 22 osoby), z czego niektórzy kilkukrotnie. Tak wysoka rata sukcesu w zdobywaniu grantów świadczy o tym, że pracownicy IEiAK są innowacyjnymi nauczycielami akademickimi, konfrontującymi swoje doświadczenia i wyniki badań z ośrodkami zagranicznymi, dzięki czemu na zajęciach przedstawiają studentom najnowsze osiągnięcia z danej dziedziny, rezultaty własnych badań, a także włączają studentów w swoje projekty. Dzięki temu studenci uczą się, na czym polega aktywność naukowa i sami zdobywają kompetencje badawcze.

Zalecenia

Nie dotyczy

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej WH UAM mieści się w nowym budynku Collegium Historicum, oddanym do użytku w 2015 r. na kampusie Morasko, do którego zapewniony jest szybki i wygodny dojazd z centrum miasta przyspieszonym tramwajem. Jest to budynek specjalnie zaprojektowany i zbudowany dla Wydziału Historycznego i jego jednostek, w tym IEiAK. Do 2018 r. budynek i jego wyposażenie było jeszcze na gwarancji. Jest on nowoczesny i estetyczny, zapewnia komfortowe warunki pracy i uczenia się – w pełni spełnia wymagania kryterium 5.

Budynek Collegium Historicum zawiera dostępne także dla pracowników i studentów IEiAK pomieszczenia ogólne, w tym wyposażoną w najnowocześniejszy sprzęt multimedialny, konferencyjny system nagłośnienia oraz klimatyzację salę im. prof. Gerarda Labudy, w której odbywają się posiedzenia Rady Wydziału oraz konferencje naukowe. Są też zapewnione: ogólnodostępny bar, automaty z napojami, miejsca rekreacyjne (wewnętrzne patia, kąciki gier), księgarnia i szatnia.

Kubatura pomieszczeń Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej i ich wyposażenie zostały specjalnie zaprojektowane na potrzeby jednostki. W dyspozycji instytutu jest 6 sal dydaktycznych: jedna 80-osobowa sala im. prof. Józefa Burszty, jedna sala 40-osobowa oraz 4 sale 20-osobowe. Wszystkie sale dydaktyczne wyposażone są w tablice sucho ścieralne i flipcharty, a także komputery stacjonarne ze stałym dostępem do Internetu,

oprogramowaniem biurowym oraz możliwością odtwarzania materiałów audiowizualnych na projektorze multimedialnym i stacjonarnych głośnikach stereofonicznych. Nie wszystkie sale wyposażone są w klimatyzację (ze względu na wysokie koszty energii elektrycznej) i prowadzący oraz studenci skarżą się, że w upalne, słoneczne dni bywa za gorąco – sale są jednak wyposażone w systemy nawiewu i wentylacji.

Instytut dysponuje pracownią audiowizualną z komputerową stacją roboczą do nieliniowego montażu obrazu i dźwięku oraz innym wyposażeniem, pozwalającym na realizację projektów multimedialnych (w ramach współczesnej antropologii wizualnej i antropologii dźwięku), salą komputerową z 8 stanowiskami wyposażonymi w komputery stacjonarne z oprogramowaniem biurowym i stałym dostępem do Internetu oraz możliwością transferu danych i dostępu do specjalistycznego oprogramowania na serwerze, pokojem na potrzeby projektu NCBiR „Społeczno-kulturowa identyfikacja cudzoziemców”. Pracownicy mają przypisane nowoczesne i odpowiednio wyposażone pokoje pracownicze, w których mogą pracować i pełnić dyżury, prowadzić konsultacje i seminaria, a nawet zajęcia w małych grupach. Doktoranci IEiAK mają do dyspozycji dwa pokoje, a emerytowani profesorowie – jeden. Każdy pokój wyposażony jest w komputer stacjonarny lub laptop z dostępem do Internetu oraz drukarkę lub urządzenie wielofunkcyjne. Pracownicy dysponują także pokojem socjalnym ze stanowiskiem komputerowym i ekspresem do kawy, a nawet dobrze wyposażoną kuchnię umożliwiającą przygotowanie ciepłych posiłków.

Księgozbiór Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej jest częścią Biblioteki Wydziału Historycznego – Biblioteka ta znajduje się w specjalnie dla niej zaprojektowanej części budynku. Część księgozbioru znajduje się w wolnym dostępie, a część w magazynach, przy czym funkcjonowanie biblioteki opiera się na najnowocześniejszych systemach biblioteczno-informacyjnych – katalogi online, system radiowego zabezpieczenia książek RFID itp. Oprócz możliwości wypożyczenia książek biblioteka oferuje 4 skanery i 27 stanowisk komputerowych z dostępem do katalogu i baz danych (m.in. JSTOR, Scopus, BazHum, Academica), a kilka z nich przeznaczonych jest dla osób z niepełnosprawnością (także niewidomych i niedowidzących). Pomieszczenia biblioteki są tak zbudowane, by w jak największym stopniu zapewnić stanowiskom pracy oświetlenie naturalne, a niektóre z nich znajdują się w dźwiękoszczelnych pomieszczeniach, by zapewnić komfort pracy cichej, ale także z multimediami. Na terenie biblioteki znajduje się także większa sala, w której można prowadzić zajęcia z grupami ćwiczeniowymi – także ta sala jest odgrodzona dźwiękoszczelną szybą.

Gromadzenie książek i czasopism powiązane jest z procesem kształcenia, w tym z lekturami obowiązującymi studentów i zalecanymi, a także jest wynikiem sugestii pracowników naukowych oraz kwerend księgarskich. Jedną z sekcji biblioteki jest Sekcja Etnologii i Antropologii Kulturowej (przed przeprowadzką stanowiąca bibliotekę instytutu), która gromadzi publikacje z zakresu nauk etnologicznych i pokrewnych: socjologii, psychologii, filozofii, religioznawstwa, językoznawstwa, etnomuzykologii, muzealnictwa. Specjalistyczny, dziedzinowy księgozbiór Sekcji IEiAK liczy ok 35 000 woluminów wydawnictw polskich i zagranicznych (w tym ponad 6 300 woluminów czasopism: ok 250 tytułów czasopism polskich i blisko 450 tytułów czasopism zagranicznych). Studenci mają zapewniony dostęp do literatury zalecanej w sylabusach kierunku ‘etnologia’. Księgozbiór jest uzupełniany na bieżąco o najnowsze publikacje z dziedziny. Pracownicy, studenci i doktoranci mogą też zgłaszać potrzebę zakupu konkretnych tytułów z polskiego lub zagranicznego rynku wydawniczego. W 2018 r. na uzupełnianie zbiorów Sekcji EiAK wydano ponad 30 tys. zł (w tym niemal 6,5 tys. zł ze środków grantowych), ok 2 tys. to koszty prenumeraty czasopism. Księgozbiór etnologiczny wzbogacił się o ok 500 pozycji.

W budynku wydziału znajduje się także w osobnym pomieszczeniu Archiwum IEiAK, w którym przechowywana jest dokumentacja archiwalna z badań terenowych. Instytut posiada

także wyposażenie wykorzystywane w czasie studenckich badań terenowych z użyciem metod audiowizualnych: 10 kompaktowych cyfrowych aparatów fotograficznych oraz dyktafony cyfrowe.

Na terenie wszystkich pomieszczeń instytutu i całego Collegium Historicum działa Internet bezprzewodowy systemu *eduroam*, do którego dostęp ma każdy pracownik i student, ale także goście z innych uniwersytetów polskich i europejskich. Pracownicy mają także zapewniony dostęp do potrzebnego im oprogramowania biurowego i specjalistycznego.

Wszystkie pomieszczenia są dostępne dla osób z niepełnosprawnością – budynek wyposażony jest w windy w kilku strategicznie położonych pionach, a jeden z pokoiów pracowniczych znajduje się na parterze budynku.

W związku z planowaną reorganizacją struktury UAM w wyniku reformy 2.0 i likwidacji dyscypliny etnologia, a w zamian utworzenia dyscypliny ‘nauki o kulturze i religii’ planowane jest wyłączenie IEiAK z Wydziału Historycznego i włączenie w nowy wydział skupiający jednostki zajmujące się ‘naukami o kulturze i religii’. Istnieje zatem możliwość, że warunki lokalowe IEiAK ulegną zmianie w wyniku przeprowadzki do nieznanego jeszcze budynku nowego wydziału, czego obawiają się władze i pracownicy instytutu, gdyż wynikiem tego procesu będzie utrata dostępu do zaprojektowanych dla instytutu pomieszczeń dydaktycznych, pokoiów pracowniczych, sali audiowizualnej, pracowni komputerowej, części biblioteki i jej magazynów oraz wspólnych sal wydziałowych Collegium Historicum. Utrata dostępu do tych pomieszczeń może zaowocować spadkiem komfortu pracy, a czasem nawet ją uniemożliwić.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Budynek Wydziału Historycznego, w którym znajduje się Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej WH UAM, jest zaprojektowany i zbudowany specjalnie dla potrzeb naukowo-dydaktycznych całego wydziału, w tym instytutu. Spełnia on wszystkie kryteria, stawiane budynkom służącym tym celom, jest estetyczny i funkcjonalny. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń w dyspozycji instytutu, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk badawczych, komputerowych zostały przygotowane i zaprojektowane zgodnie z jego potrzebami. Wyposażenie sal dydaktycznych i ich forma odpowiadają celom, którym służą. Infrastruktura informatyczna jest nowoczesna, sprawna i umożliwia realizację zadań dydaktycznych oraz naukowych na najwyższym poziomie. Jest utrzymywana w bardzo dobrym stanie (do 2018 r. była na gwarancji), zatrudnione są osoby, które na bieżąco (codzienne wizytacje) monitorują funkcjonowanie sprzętu i odpowiadają za utrzymanie go w dobrym stanie, a także na bieżąco reagują na problemy użytkowników. Jednak osoby te zatrudnione są przez wydział, więc instytut jako taki nie bierze udziału w przeglądach okresowych.

Zbiory biblioteczne gromadzone są na bieżąco według lektur obowiązujących w procesie nauczania, a także potrzeb naukowych kadry naukowo-dydaktycznej. Wyposażenie biblioteki wydziałowej, której częścią jest Sekcja Etnologii i Antropologii Kulturowej, jest nowoczesne, oferuje wszelkie możliwe udogodnienia dla czytelników, a godziny otwarcia zapewniają warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej, w tym także do światowych zasobów informacji naukowej.

Studenci mają dostęp do sieci bezprzewodowej *eduroam* oraz do pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów naukowych, komputerowych, specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zadań, realizacji projektów.

Budynek Collegium Historicum dostosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową, jak i niedowidzących w najbardziej możliwym zakresie – jeśli chodzi o dostęp tak do infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej, jak i zaplecza sanitarnego. Budynek i jego wyposażenie spełnia wszystkie wymagania w zakresie BHP.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Wszystkie pomieszczenia dydaktyczne, biblioteczne dostępne są dla osób z niepełnosprawnością ruchową, są specjalne toalety dla osób z niepełnosprawnością, zaś w bibliotece znajdują się stanowiska do pracy dla osób niewidomych i niedowidzących.
2. Instytut dysponuje sprzętem rejestrującym oraz aparaturą do obróbki obrazu i dźwięku, z których korzystają studenci w czasie zbierania dokumentacji w ramach badań terenowych, a potem w pracach nad jej ostateczną postacią.
3. Doktoranci instytutu dysponują dwoma pokojami na własne potrzeby, pracownicy mają pokój socjalny, w którym mogą odpocząć pomiędzy zajęciami, aby przystąpić do kolejnych zajęć w pełni zregenerowanymi.

Zalecenia

Nie dotyczy

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Studia na kierunku etnologia prowadzone są w pełnym oparciu o współpracę Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM z otoczeniem społeczno-gospodarczym, przede wszystkim z podmiotami kultury (muzeami, centrami animacji kultury). Instytut bardzo prężnie współpracuje również z dwoma Ośrodkami Straży Granicznej i podejmuje przedsięwzięcia naukowe (organizacja warsztatów, wykładów dla urzędników SG) i dydaktyczne (prowadzenie zajęć w terenie, organizacja miejsc odbywania praktyk, staże) w zakresie tematyki uchodźców i migracji. Profil działalności podmiotów współpracujących z instytutem, zakres i formy tej współpracy są w pełni odpowiednie do kształcenia na kierunku etnologia i przypisanych kierunkowych efektów uczenia się.

Instytut posiada sformalizowane i ustrukturyzowane formy takiej współpracy, której najistotniejszym przejawem jest funkcjonowanie Zespołu Partnerów Strategicznych. W jego skład wchodzi: Centrum Kultury „Zamek” w Poznaniu, Wydział Kultury Urzędu Miasta Poznania, Teatr Polski w Poznaniu, Muzeum Etnograficzne, Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu, Muzeum-Spichlerz Polskiego Rocka w Jarocinie, a także Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie. Jak wynika z przedłożonej w toku postępowania oceniającego dokumentacji, „Zespół Partnerów Strategicznych powstał jako platforma współpracy z instytucjami, firmami, stowarzyszeniami i innymi podmiotami tworzącymi otoczenie gospodarcze oraz społeczne IEiAK UAM” (Informacja o działalności ZPS). Zadaniem tej współpracy – określonym przy tworzeniu Zespołu Partnerów Strategicznych – „było zainicjowanie oraz uporządkowanie możliwych form współdziałania, takich jak staże, wolontariaty, praktyki, ekspertyzy, badania, wykłady itp”. W dokumencie dotyczącym Zespołu Partnerów Strategicznych jest również mowa o „konsultowaniu

programów nauczania na studiach licencjackich i magisterskich, pod kątem włączenia w nie treści pozwalających na realizację wspólnie ustalonych zadań”.

W toku wizytacji, szczególnie podczas przeprowadzonych rozmów z przedstawicielem otoczenia gospodarczo-społecznego, pracownikami IEiAK i osobami odpowiedzialnymi za działalność ZPS z ramienia instytutu, ustalono, że współpraca rozwija się owocnie i pracodawcy, głównie przedstawiciele instytucji kultury, a także Straży Granicznej, mają rzeczywisty wpływ na planowanie, kształtowanie i rewizję programu kształcenia dla kierunku etnologia. Dowodem takiej współpracy są przedłożone opinie w sprawie nowego programu studiów, obowiązującego od roku akademickiego 2019/2020. Opinie zostały sporządzone przez przedstawicieli Centrum Kultury „Zamek”, gdzie postulowano zwiększenie liczby godzin praktyk zawodowych oraz ich reorganizację czasową i profilową z uwzględnieniem instytucji kultury i animacji kultury (pismo z dnia 24 stycznia 2019 roku), przedstawicieli Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, gdzie również zwrócono uwagę na konieczność zwiększenia liczby godzin praktyk zawodowych i konieczność zapewnienia studentom większej liczby zajęć w terenie (pismo z dnia 4 marca 2019 roku) oraz przedstawicieli Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej, gdzie pojawiły się postulaty dotyczące możliwości wprowadzenia konkretnych treści przedmiotowych związanych z problemami migracji, uchodźcami, tematem „komunikacji międzykulturowej z naciskiem na zachowania kinezyczne” i „antropologizacji wolontariatu” (pismo z dnia 16 maja 2019 roku). Propozycje zgłoszone przez interesariuszy, przede wszystkim uwagi dotyczące zwiększenia liczby godzin praktyk zawodowych, zostały uwzględnione w nowym programie kształcenia. W nowym programie studiów pojawi się również przedmiot „Analiza danych empirycznych, który ma zaznajomić studentów ze specjalistycznym oprogramowaniem w tytułowym zakresie” (informacja zawarta w jednym z dokumentów przedłożonym przez IEiAK w toku postępowania oceniającego).

Celem współpracy w ramach działalności Zespołu Partnerów Strategicznych jest nie tylko kształtowanie bieżących relacji w zakresie „promowania potencjału naukowego IEiAK” oraz „wykorzystania i promowania potencjału kulturowego” instytutu prowadzącego kierunek etnologia, ale, przede wszystkim, tworzenie realnych możliwości planowania, wdrażania i dokonywania rewizji zmian proponowanych przez te podmioty w zakresie istniejącego i nowego programu studiów na kierunku etnologia (informacja zawarta w dokumencie dotyczącym działalności ZPS IEiAK). Studenci uczestniczą w zajęciach organizowanych poza uczelnią, przede wszystkim w muzeach, w formie praktyk zawodowych, wyjazdów studyjnych, staży, projektów wolontariackich oraz badań etnologicznych prowadzonych w terenie. Co więcej, absolwenci etnologii często znajdują zatrudnienie w podmiotach (w których odbyli staże, praktyki) współpracujących z instytutem i utrzymują z nim kontakty. Już jako interesariusze zewnętrzni, dzielą się swoimi spostrzeżeniami na temat programu studiów. Również pracownicy Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej angażowani są w projekty realizowane przez podmioty zewnętrzne i biorą udział w przygotowywaniu programów kulturowo-artystycznych, organizują szkolenia i wygłaszają prelekcje dotyczące etnologii we współczesnym świecie.

Jak już zostało wspomniane, istotnym przykładem regularnej współpracy dydaktycznej i naukowej instytutu z podmiotami funkcjonującymi w otoczeniu społeczno-gospodarczym jest podpisanie umowy z dwoma oddziałami Straży Granicznej i uzyskanie dostępu do strzeżonych ośrodków dla uchodźców. Innym ważnym przykładem jest współpraca z Liceum Ogólnokształcącym w Koninie, gdzie istnieją dwie klasy patronackie o profilu antropologicznym. Raz w roku, uczniowie przyjeżdżają na zajęcia prowadzone w instytucie, a studenci, pod opieką nauczyciela akademickiego, przygotowują i prowadzą zajęcia i warsztaty dla uczniów liceum. Instytut posiada również porozumienia z Muzeum Regionalnym w Szczecinku w sprawie organizacji praktyki zawodowej, umowę z Muzeum

Narodowym Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, której „celem jest podjęcie przez partnerów współpracy przy organizacji sesji naukowych, konferencji, wystaw, imprez lub pokazów”, a także zapewnienie miejsc na realizację praktyk i możliwości wzajemnego korzystania z posiadanych zasobów bibliotecznych i dostępu do muzeum (umowa o współpracy z dnia 5 lipca 2010 roku). W porozumieniu uwzględniono również współpracę w zakresie udzielania pomocy studentom piszącym prace dyplomowe na tematy związane z działalnością muzeum. W kolejnym porozumieniu, między Instytutem Etnologii i Antropologii Kulturowej a Centrum Kultury i Sztuki w Koninie, określono warunki wypożyczenia zbiorów fotograficznych jednostki uniwersytetu na rzecz Centrum organizującego wystawę „Etnografowie w terenie” (umowa z dnia 25 kwietnia 2016 roku). Natomiast w porozumieniu z Centrum Turystyki Trakt z siedzibą w Poznaniu ustalono zadania związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem „Warsztatów tolerancji kulturowej i pamięci w odniesieniu do historii Polski i regionu” oraz przedsięwzięcia „Kuchnie religijne” (tytuł roboczy, umowa z dnia 7 marca 2016 roku).

Należy zaznaczyć, że w wyniku postulatów zgłaszanych między innymi przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego oraz w toku rewizji tej współpracy, w nowym programie studiów znacznie zwiększono liczbę godzin praktyk zawodowych na studiach pierwszego stopnia oraz drugiego stopnia, a także punktów ECTS. Pokazuje to istotną rolę praktyk zawodowych w kształceniu etnologów w ramach studiów prowadzonych na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Współpraca z podmiotami społeczno-gospodarczymi jest cyklicznie odnawiana i uzupełniana o nowe możliwości, a także podlega ocenie merytorycznej. W toku postępowania oceniającego udostępniono pismo zaadresowane do Prorektora ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej UAM (z dnia 16 grudnia 2016 roku) na temat korzyści wynikających z dotychczasowej współpracy między Instytutem Etnologii i Antropologii Kulturowej a Nadbużańskim Oddziałem Straży Granicznej. Współpraca obejmuje pobyty studyjne w Ośrodkach Strzeżonych Straży Granicznej, szkolenia dla pracowników SG z zakresu migracji i cudzoziemców, a także innych „działań pomocowych” związanych bezpośrednio z dydaktyką i polegających na przygotowaniu i przeprowadzeniu zadań integrujących rodziny uchodźców (w formie praktyk zawodowych realizowanych przez studentów) i organizację zajęć dydaktycznych w środowisku aktywności zawodowej etnologów. Po dokonaniu analizy obecnego zakresu współpracy między jednostkami, podjęto decyzję o zawarciu kolejnej umowy na lata 2017-2020 z tym samym ośrodkiem oraz postulowano o zawarcie drugiej umowy z innym Oddziałem Straży Granicznej (oba porozumienia zostały podpisane, a dokumenty udostępnione do wglądu podczas wizytacji dokonanej przez zespół oceniający). Rewizji podlegają również postulaty zgłaszane przez podmioty zewnętrzne, które zostały zaniechane z przyczyn formalnych lub organizacyjnych, a które Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej pragnąłby kontynuować. Sytuacja ta dotyczy zajęć fakultatywnych z „Treningu interpersonalnego”, które instytut chciałby reaktywować w przyszłości. Podobnie, nie udało się wprowadzić kursu pedagogicznego dającego uprawnienia do pracy w charakterze nauczyciela. Niemożność wprowadzenia tych zmian wynika z uwarunkowań zewnętrznych poza działalnością instytutu i w żaden sposób nie wpływa na prężnie rozwijającą się współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Jednostka prowadząca kierunek etnologia aktywnie, systematycznie i na bieżąco współpracuje z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, a także ich przedstawicielami, w zakresie planowania, prowadzenia oraz dokonywania rewizji działalności dydaktycznej i naukowej w ramach programu studiów etnologicznych. Najważniejszymi obszarami tej działalności jest współdziałanie podmiotów zewnętrznych i instytutu w organizowaniu wyjazdów studyjnych i zajęć w terenie, przeprowadzeniu zajęć dla uczniów w ramach klas patronackich, zajęć na terenie udostępnionym przez podmioty spoza uczelni (przede wszystkim w Ośrodkach Strzeżonych Straży Granicznej), a także organizacji praktyk zawodowych oraz staży. Wpływ interesariuszy zewnętrznych na program kształcenia i jego zmiany jest bezpośrednio widoczny w przypadku zwiększonej liczby praktyk i innych zajęć związanych z analizą danych empirycznych, a także zajęć terenowych i wyjazdów studyjnych organizowanych w siedzibach podmiotów zewnętrznych. Prężna współpraca Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej z otoczeniem społeczno-gospodarczym wynika bezpośrednio ze specyfiki kierunku (konieczność prowadzenia zajęć w terenie) i optymalnego programu studiów, w którym przewidziano wizyty studyjne. W związku z powyższym można stwierdzić, że kryterium 6 zostało spełnione.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Uzyskanie przez Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej zgody na prowadzenie badań i dydaktyki poza Uczelnią, w Ośrodkach Strzeżonych Straży Granicznej, co wpływa na upracticznienie zajęć na etnologii, urozmaicenie stosowanych metod dydaktycznych i zapewnienie studentom rzeczywistych możliwości wykorzystywania wiedzy zdobywanej w toku studiów w pracy z przedstawicielami innych kultur.

Zalecenia

Nie dotyczy

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia na kierunku etnologia w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM odbywa się na kilka sposobów – są to anglojęzyczne studia CREOLE, specjalistyczne zajęcia prowadzone przez pracowników IEiAK w języku angielskim w ramach Programmes for International Exchange (AMU-PIE), wymiana w ramach programu ERASMUS+, udział pracowników, doktorantów i studentów w międzynarodowych konferencjach, seminariach i projektach oraz ich współorganizowanie przez instytut, a także prowadzenie obowiązkowych lektoratów języków obcych.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje anglojęzyczny program przeznaczony dla polskich i zagranicznych absolwentów humanistycznych i społecznych studiów licencjackich. Jest to specjalność *Cultural Differences and Transnational Processes (Joint Master Program in Anthropology CREOLE)*, od 2017 r. realizowana we współpracy z instytutami antropologicznymi z Francji, Szwajcarii, Austrii, Słowenii, Hiszpanii i Irlandii. W jej ramach studenci mają możliwość jedno- lub dwusemestralnego pobytu w wybranej instytucji partnerskiej, gdzie poza realizacją wspólnego programu studiów prowadzą własne projekty badawcze pod opieką miejscowych specjalistów. Jest to w Polsce jedyna możliwość studiów

w zakresie etnologii w języku angielskim i uzyskania dyplomu magisterskiego w tym języku. Dyplom ukończenia studiów magisterskich w języku angielskim uzyskały także trzy osoby spoza Polski: z Izraela, USA i Włoch, a w roku akademickim 2018/2019 studia ukończyli absolwenci specjalności CREOLE, w tym dwie osoby z zagranicy.

Program Erasmus+ umożliwia IEiAK współpracę z kilkunastoma ośrodkami akademickimi z krajów Unii Europejskiej, a także – w ramach tzw. nowego partnerstwa – m.in. z Serbią i Senegalem. Z europejskich programów mobilności studentów skorzystało ponad stu studentów i doktorantów poznańskiej etnologii od 1996 r., odbywając półroczne lub roczne staże zagraniczne (m.in. w Niemczech, Hiszpanii, Austrii, Szwecji, Finlandii, Turcji, Czechach, Słowacji i Słowenii), a kilkudziesięciu kolejnych uczestniczyło w międzynarodowych szkołach letnich. Pracownicy instytutu z kolei gościli z wykładami m.in. w Pradze, Budapeszcie, Wiedniu, Kent, Zurychu, Bernie, Kilonii, Pradze, Lyonie, Lublanie i Maynooth, zaś wykładowcy z Austrii, Czech, Irlandii, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Niemiec, Hiszpanii, Serbii, Słowenii, Senegal i Francji prowadzili zajęcia dla studentów IEiAK.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wszystkie sposoby umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku etnologia podejmowane przez IEiAK są odpowiednie i gwarantują zagranicznym studentom zapoznanie się ze studiami i dyskursem naukowym w Polsce, zaś polskim studentom kontakt z wykładowcami, jednostkami kształcącymi oraz studentami zagranicznymi, a także doskonalenie języka angielskiego w dziedzinie związanej ze studiami oraz zapoznanie się z podstawową literaturą przedmiotu w tym języku.

Program i kształt specjalności CREOLE są poddawane stałej krytycznej ocenie w trakcie drugiego roku działania, a także w ramach konsultacji z prowadzącymi i koordynatorami z partnerskich ośrodków.

Inne podejmowane działania, jak specjalistyczne zajęcia prowadzone przez pracowników IEiAK w języku angielskim w ramach Programmes for International Exchange (AMU-PIE), wymiana w ramach programu ERASMUS+, udział pracowników, doktorantów i studentów w międzynarodowych konferencjach, seminariach i projektach oraz ich współorganizowanie przez instytut także przyczyniają się znacząco do umiędzynarodowienia procesu kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Zorganizowanie programu studiów magisterskich *Cultural Differences and Transnational Processes (Joint Master Program in Anthropology CREOLE)* umożliwia studentom zagranicznym kształcenie na kierunku w Polsce i uzyskanie polskiego dyplomu, zaś polskim studentom daje możliwość studiowania i prowadzenia badań za granicą, a co za tym idzie, zapoznanie się z metodami prowadzenia badań i kształcenia w ośrodkach zagranicznych. Pozwala także na ćwiczenie i doskonalenie znajomości języka angielskiego w dyskursie i terminologii dotyczącej zagadnień związanych z dyscypliną.

Zalecenia

Nie dotyczy

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów w procesie uczenia się na kierunku etnologia na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu ma charakter stały, kompleksowy i podporządkowany potrzebom studentów. System uwzględnia zróżnicowane formy wsparcia merytorycznego, materialnego i organizacyjnego.

Proces wsparcia studentów jest przemyślany i spójny z programem kierunku i sylabusami przedmiotów, a także podejściem wykładowców do prowadzenia zajęć. Program kierunku zawiera przedmioty umożliwiające zdobywanie przez studentów kompetencji badawczych. Ponadto, w ramach każdego przedmiotu prowadzone są przez studentów badania naukowe lub przygotowują się oni do ich prowadzenia. Na szczególną uwagę zasługuje indywidualna forma, jaką przybiera to wsparcie oraz jego zakres. Studenci są bardzo dokładnie zapoznawani z metodyką prowadzenia badań z zakres tematycznego przedmiotu. Na szczególną uwagę zasługuje również czas przeznaczany na zajęciach na prowadzenie badań – w ramach znacznej części przedmiotów jest to więcej niż połowa godzin.

Na wyróżnienie zasługuje również wsparcie merytoryczne, organizacyjne i finansowe, jakie otrzymuje SKN Etnologów im. Bronisława Piłsudskiego, działający przy Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM. Podczas spotkania z ZO PKA studenci działający w kole wskazywali, że wsparcie dotyczy przede wszystkim realizowanych projektów i inicjatyw naukowych, takich jak publikacje naukowe, wyjazdy na konferencje, spotkania i prelekcje organizowane przez studentów, a także bieżącej działalności koła. Co istotne, cotygodniowe spotkania koła zaznaczone są w planie zajęć (z adnotacją „uczestnictwo dobrowolne”), a układanie planu odbywa się w taki sposób, aby podczas spotkań nie było prowadzonych innych zajęć w instytucie. Warto podkreślić fakt, że zdecydowana większość studentów kierunku działa w SKN Etnologów, co również pokazuje skuteczność otrzymywanego wsparcia.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci zaangażowani w działalność samorządu, pozytywnie odnieśli się do wsparcia otrzymywanego od władz wydziału oraz władz kierunku. Przedstawiciele studentów zasiadają w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a poprzez to mają wpływ na procesy związane z jakością kształcenia na kierunku etnologia.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazali, że są oni w pełni zadowoleni z funkcjonującego systemu wspierania studentów w procesie uczenia się. W szczególności wskazywali oni na znaczące zaangażowanie kadry akademickiej Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej w ten proces, poprzez ich indywidualne podejście do studentów. Wskazali, że zaangażowanie nauczycieli akademickich w proces uczenia się studentów ma charakter ciągły i nie jest ograniczone jedynie godzinami zajęciowymi. Studenci są motywowani do uczestniczenia w międzynarodowych, ogólnopolskich i regionalnych konkursach, a także do występowania o granty na badania naukowe. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazywali także, na możliwość kontaktu mailowego lub telefonicznego ze wszystkimi wykładowcami w razie potrzeby, a wykładowcy dostępni są w celu odbycia konsultacji w każdy dzień zajęciowy. Kadra akademicka jest również zaangażowana we wsparcie studentów w procesie prowadzenia badań naukowych oraz przy znajdowaniu miejsca, w którym studenci mogą odbyć praktyki. Kompleksowe i indywidualne podejście kadry akademickiej do procesu wsparcia w uczeniu się, rozwoju społecznym i naukowym oraz wejściu na rynek pracy zasługuje na miano dobrej praktyki.

Studenci na spotkaniu z ZO PKA wskazywali również na przejrzyste zasady ubiegania się o wsparcie materialne, w tym dostępność stypendiów i akademików. Zwracali oni uwagę także na odpowiednie w ich ocenie ułożenie planów zajęć uwzględniające możliwość samodzielnej nauki.

W wypadku ewentualnych konfliktów wynikających z problemów natury psychicznej jednostka oferuje pomoc Poradni Psychologicznej dla Studentów UAM, a wszyscy zainteresowani (nauczyciele akademicki i studenci) korzystać mogą z materiałów na temat wsparcia zdrowia psychicznego na UAM, które dostępne są w sekretariacie instytutu oraz na stronie internetowej wydziału, ale do tej pory sprawy tego typu nie wystąpiły.

Na kierunku prowadzona są okresowe przeglądy wsparcia studentów obejmujące ankiety ewaluacyjne dotyczące poszczególnych nauczycieli akademickich, pracę dziekanatu i administracji wydziału, wydziałowej biblioteki oraz systemu wsparcia studentów. Praca dziekanatu umożliwia studentom wszechstronną pomoc i zapewnia wsparcie przy rozwiązywaniu problemów studenckich. Na całej uczelni jest również prowadzona ankieta dotycząca różnych aspektów studiowania. Prowadzone ankiety mają charakter kompleksowy, ewaluujący warunki studiowania na kierunku, wydziale oraz na uczelni. Wnioski z nich uzyskane stanowią podstawę do działania Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia i są przez nią analizowane. Wyniki są również dostępne publicznie na stworzonej do tego celu podstronie wydziału w ramach inicjatywy Horyzonty (dostępne pod adresem <http://horyzonty.amu.edu.pl>). Do doskonalenia jakości kształcenia na kierunku są również wykorzystywane informacje pozyskane bezpośrednio od studentów, czemu sprzyja niewielka liczba studentów oraz dobry kontakt między studentami a wykładowcami. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazywali, że odczuwają poprawę na skutek uwag, które zgłaszają podczas ewaluacji systemu wsparcia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kryterium 8 należy ocenić jako w pełni spełnione. Studentom kierunku etnologia oferowane jest pełne wsparcie w procesie uczenia się, rozwijania swoich zainteresowań i pasji naukowych, a także wchodzenia na rynek pracy. Ponadto należy zwrócić szczególną uwagę na nieformalny system wsparcia, jaki istnieje w ramach kierunku, który pozwala studentom w pełni skupić się na rozwoju naukowym przy jednoczesnym wsparciu przez wszystkich nauczycieli akademickich. Powyższe może stanowić podstawę do przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Indywidualne wsparcie studentów w procesie uczenia się przez kadrę naukową, które przybiera zróżnicowaną formę i charakter.
2. Kompleksowe przygotowanie do prowadzenia badań poprzez realizowanie zajęć z metodyki prowadzenia badań oraz przygotowanie lub prowadzenie badań naukowych każdym przedmiocie w wymiarze czasu stanowiącym większość czasu zajęć z realizowanych przedmiotów.

3. Wsparcie merytoryczne, organizacyjne i finansowe dla funkcjonowania SKN Etnologów im. Bronisława Piłsudskiego oraz zaangażowanie w jego działalność większość studentów kierunku.

Zalecenia

Nie dotyczy

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM w należyty sposób dba o zapewnienie dostępu do publicznej, kompleksowej i aktualizowanej informacji dostosowanej do najszerszego grona odbiorców, w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią bez ograniczeń związanych z miejscem i czasem oraz używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Informacje są zamieszczone na stronie internetowej instytutu: <http://etnologia.amu.edu.pl> oraz Wydziału Historycznego: <https://wydzial.historyczny.amu.edu.pl> i uczelni: <https://amu.edu.pl/>. Ponadto na korytarzach są umieszczone gabloty zawierające użyteczne treści informujące o aktualnych wydarzeniach. Są też zamontowane odpowiednie ekrany, na których są wyświetlane aktualne informacje dotyczące procesu uczenia.

Zakres treści na stronie internetowej oraz w gablotach i na ekranach obejmuje informacje o programie studiów i sposobach realizacji procesu nauczania oraz efektach uczenia się na kierunku. Potencjalny odbiorca może się dowiedzieć na temat warunków przyjęcia na studia, uzyskiwanych kwalifikacji, zasad dyplomowania, możliwości dalszego kształcenia oraz losów absolwentów. Informacja o studiach obejmuje też charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się oraz uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego. W zakresie informacji o kadrze naukowo-dydaktycznej i administracji są podawane wiadomości o osobach prowadzących zajęcia, ich dorobku naukowym i dostępności w ramach konsultacji. W kwestii spraw studenckich są podawane informacje dotyczące procesu wsparcia studiowania, obejmujące sprawy domów akademickich, zasad przyznawania stypendiów i dostępnych form kształcenia obejmujących indywidualny tok studiów i indywidualną organizację nauczania oraz oferowanych przez uczelnię form wsparcia naukowego i dydaktycznego, a także informacje o zasadach mobilności studentów i możliwościach zrzeszania się w ramach organizacji studenckich.

Jest wyznaczona osoba odpowiedzialna za umieszczanie informacji, do której zgłaszają się inni pracownicy instytutu, szczególnie osoby wskazane z poszczególnych zakładów. Ponieważ został zlikwidowany etat technika komputerowego, funkcje te pełnią osoby upoważnione z instytutu. Studenci angażują się w rozpowszechnianie informacji o warunkach studiowania i aktualnych wydarzeniach w mediach społecznościowych, gdzie są zamieszczane aktualne informacje wraz z linkami do odpowiednich stron i dokumentów. Proces monitorowania aktualności, adekwatności i zrozumiałości informacji o studiach i ich odpowiedniości dla interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych jest prowadzony przez władze instytutu. Wyniki refleksji nad zakresem i jakością przekazywanych informacji są wykorzystywane do rozwijania i doskonalenia systemu. Owocem tej refleksji jest wprowadzenie tablic na korytarzach i w barku. Informacje są najpierw wysyłane do pracowników, zanim zostaną ogłoszone publicznie.

Cenną inicjatywą, potwierdzającą dążenie jednostki do doskonałości w zakresie kształcenia, jest informowanie studentów o programie studiów i efektach uczenia się poprzez zamieszczanie na stronie internetowej jednostki ponadstandardowych (za standardowe uznaje się udostępnianie sylabusów przedmiotów) materiałów pomocniczych w postaci informatorów adresowanych do studentów danego stopnia studiów. Informatory zawierają wszelkie dane dotyczące procesu studiowania, w tym zasady przeliczania czasu nakładu pracy na punkty ECTS, także w odniesieniu do praktyk. Ważnym dopełnieniem informacji umieszczonych na stronie internetowej jednostki jest dostępna w pdf recenzowana publikacja książkowa, której autorami są pracownicy jednostki, pt. *Etnolog na rynku pracy*, zaznajamiająca studentów ze specyfiką zawodu antropologa.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Jednostka prowadząca kierunek etnologia w sposób rzetelny i kompleksowy przedstawia informacje o procesie studiowania i dba o ich należyte uaktualnianie oraz jakość umożliwiającą dostęp przez wszystkich zainteresowanych. Pracownicy i studenci kierunku etnologia mają realny wpływ na podawane informacje i są mobilizowani do redagowania materiałów umieszczanych na stronach internetowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Stworzenie podcastu antropologicznego *Antropofon* w formie dźwiękowego bloga <http://antropofon.blogspot.com/> obejmującego wywiady, wykłady oraz audioreportaże terenowe, projekty fieldrecordingowe i eseje dźwiękowe z zakresu etnologii i antropologii kulturowej. W ramach blogu są wypracowywane nowe techniki badawcze i interpretacyjne w ramach audioetnografii.
2. Udostępnianie w sieci licznych materiałów, także w formie książkowej (do pobrania), dotyczących studiowania, jak też specyfiki pracy etnologa i jego funkcjonowania na rynku pracy.

Zalecenia

Nie dotyczy

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Zarządzeniem Rektora UAM 321/2011/2012 z dnia 3 lutego 2012 w sprawie *określenia szczegółowych zadań Rady ds. Jakości kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia*, w sposób przejrzysty zostały określone cele i zadania oraz kompetencje zespołów i procedury działania systemu zapewniania jakości na uczelni. Rada Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej powołała Radę Programową (RP) oraz Zespół ds. Zapewnienia

Jakości Kształcenia (ZZJK). W skład zespołu, aktualizowanego każdego roku, wchodzi przedstawiciele pracowników naukowo-dydaktycznych oraz doktorantów i studentów. Zespół opiniuje i zatwierdza propozycje programu studiów oraz dokonuje cyklicznych przeglądów sylabusów.

Zmiany programowe są dokonywane formalnie według przyjętych zasad procedowania. Po przygotowaniu programu studiów przez kierownictwo instytutu jest on konsultowany z pracownikami naukowo-dydaktycznymi, Zespołem Partnerów Strategicznych oraz przedstawicielami studentów. W projektowaniu zmian zespół uwzględnia najnowsze trendy naukowo-badawcze z zakresu etnologii i aktualne tendencje dydaktyki szkoły wyższej.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie określone warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów wskazane w uchwale nr 66/2016/2017 i uchwale 67/2016/2017 Senatu UAM z 29 maja 2017 r.

W zakres prac projakościowych w ramach instytutu wchodzi działania monitorujące właściwe przypisanie punktów ECTS do przedmiotów, analiza ankiet studenckich dotyczących jakości kształcenia w zakresie realizacji procesu kształcenia oraz systematyczny przegląd prac zaliczeniowych i dyplomowych. ZO PKA otrzymał do wglądu dokumentację potwierdzającą realizację powyższych zadań. Przykładowo można wskazać protokół spotkania z dnia 12 marca 2019, kiedy to zebrała się komisja w składzie 4 osób celem weryfikacji wybranych losowo prac licencjackich i magisterskich. Oceniono prace i wskazano na działania doskonalące. Elementem pracy weryfikacyjnej zespołu do spraw jakości kształcenia jest systematyczny przegląd treści programowych, metod kształcenia oraz metod weryfikacji efektów uczenia się i stopnia ich osiągnięcia przez studentów. Prowadzona ocena programu obejmuje też wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów.. Informacje te są podawane na stronie <http://horyzonty.amu.edu.pl/>. W ramach instytutu są organizowane szkolenia i narady mające na celu rozwój i wdrożenie kultury jakości.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Instytut w pełnym zakresie zaprojektował i realizuje działania na rzecz zapewnienia jakości kształcenia. Powołano stosowne organy w postaci Rady Programowej, Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia oraz Zespołu Partnerów Strategicznych. W radzie programowej powołanej przez dyrektora instytutu w dniu 19.09.2016 zasiada 6 osób. Zadaniem tych osób jest: przegląd i opiniowanie efektów uczenia się w ramach wszelkich inicjatyw służących utrzymaniu właściwej jakości kształcenia. Odbywają się spotkania powyższych zespołów, które realizują zamierzone działania. Zmiany w zakresie programu studiów są wprowadzane w ramach obowiązujących procedur uwzględniających konsultacje pracowników, studentów i otoczenia zewnętrznego. Jest prowadzona odpowiednia dokumentacja postępowania projakościowego oraz są organizowane spotkania i szkolenia kadry oraz studentów. Przedstawiono do wglądu protokół z zebrania pracowników i doktorantów instytutu z dn. 11.06.2018 obejmującego omówienie dotychczasowych wyników prac projakościowych. Są zachowywane roczne sprawozdania z działań zespołu ds. zapewniania jakości kształcenia, obejmujących weryfikację sylabusów, koordynację akcji kompleksowej hospitacji zajęć, monitorowanie prac magisterskich i licencjackich oraz monitorowanie ankiety oceniającej nauczycieli, współdziałanie z Radą Programową nad korektami programu, formułowanie kierunków prac i zaleceń odnośnie ich realizacji, tworzenie zespołów pracowników realizujących zajęcia dydaktyczne mieszczące się w modułach

kształcenia, współpraca z dyrektorem ds. dydaktycznych IEiAK, współpraca z koordynatorką ds. praktyk zawodowych w zakresie monitorowania praktyk studenckich oraz opracowanie dezyderatów dotyczących aktywności mającej na celu systematyczne podnoszenie jakości. Szerokość badania i ewaluacji jakości kształcenia jest kompleksowa, a jej wyniki są prezentowane transparentnie. Są też wprowadzane konsekwentne działania doskonalące.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Transparentny sposób podawania wyników badania osiągnięcia efektów uczenia się w na stronie <http://horyzonty.amu.edu.pl/>.

Zalecenia

Nie dotyczy

4. **Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę** *(w porządku wg poszczególnych zaleceń)*

Takich zaleceń nie sformułowano.

Zalecenie

Nie dotyczy

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Nie dotyczy

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64, z późn. zm.);
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
8. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej

Załącznik nr
do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunku jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnące przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje

opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z

kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz

o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.